

L'educació d'adults a les Illes Balears¹

Joan Carles Rincón i Verdera

¹ Aquest treball es va concloure el 5 de juny de 2006.

RESUM

El present article pretén donar a conèixer la situació de l'educació d'adults a les Illes Balears, tot centrant-se en la seva vessant escolar. Amb aquesta finalitat s'ha estructurat el treball en quatre apartats: en primer lloc, es contextualitza l'educació d'adults a nivell estatal a partir de la comparació de les lleis educatives que des de 1990 structuren el sistema educatiu espanyol: LOGSE (1990), LOCE (2002) i LOE (2006); en segon lloc, s'exposen els trets més importants de la Llei d'Educació i Formació Permanents de Persones Adultes de les Illes Balears, de 2006; en tercer lloc, es fa un petit estudi estadístic de l'evolució l'educació d'adults a les nostres Illes a través de les dades referides a centres, professorat i alumnat en el període 2000-2006; a l'últim, i en quart lloc, es treuen unes petites conclusions a tall de reflexió.

RESUMEN

El presente artículo pretende dar a conocer la situación de la educación de adultos en las Islas Baleares, centrándose en su vertiente escolar. Con este objetivo se ha estructurado el trabajo en cuatro apartados: en primer lugar, se contextualiza la educación de adultos a nivel estatal a partir de la comparación de las leyes educativas que desde 1990 estructuran el sistema educativo español: LOGSE (1990), LOCE (2002) y LOE (2006); en segundo lugar, se exponen los rasgos más importantes de la Ley de Educación y Formación Permanentes de Personas Adultas de las Islas Baleares del 2006; en tercer lugar, se hace un pequeño estudio estadístico de la evolución de la educación de adultos en nuestras Islas, a través de los datos referidos a centros, profesorado y alumnado en el periodo 2000-2006; por último, y en cuarto lugar, se extraen unas pequeñas conclusiones a modo de reflexión.

INTRODUCCIÓ

La Cinquena Conferència Internacional sobre Educació d'Adults d'Hamburg (1997)² ens diu que l'educació d'adults³ comprèn tant activitats destinades a la formació personal, cívica i social de la persona, com d'altres orientades a l'ocupació, i té lloc en una varietat d'entorns dins i fora dels sistemes d'educació i formació formals o reglats. En particular, l'objectiu principal de l'oferta d'ensenyament escolar reglat d'adults consisteix a dotar-los d'una formació bàsica que els permeti accedir als diferents nivells del sistema educatiu, millorar la seva qualificació professional o adquirir una preparació per a l'exercici d'altres professions, així com desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica. Concretament, l'oferta educativa escolar a les nostres illes integra distintes activitats i ensenyaments encaminats a la realització de proves específiques o extraordinàries que permeten l'obtenció de títols acadèmics i professionals, així com l'accés a determinats ensenyaments; entre d'altres, també s'inclou dins d'aquesta oferta educativa l'ensenyament de la llengua castellana per a persones immigrants, així com totes aquelles actuacions destinades a promoure la preservació i el desenvolupament de la llengua catalana i la

² Cinquena Conferència Internacional sobre Educació d'Adults (CONFINTEA V). Declaració d'Hamburg sobre l'educació d'adults, Hamburg, 14-18 de juliol de 1997, UNESCO.

³ En endavant, de manera general, quan parlem de "persones adultes" o de "adults" ens referirem de forma genèrica a "adults"; i, quan ho fem de "Educació i Formació Permanents de Persones Adultes" o bé de "Educació Permanent d'Adults" ens referirem a "educació d'adults", excepte que siguin citacions textuales.

cultura pròpia de les nostres illes. L'educació d'adults s'ofereix, en principi, a persones majors de 18 anys que no han acabat els seus estudis bàsics, no tenen cap titulació o volen actualitzar els seus coneixements professionals; no obstant això, de manera excepcional, també poden seguir aquests ensenyaments alumnes que han superat l'edat d'escolarització obligatòria i no poden assistir als centres educatius en règim ordinari. Per garantir la consecució dels objectius d'aquesta educació, la nostra comunitat autònoma ha establert el seu propi model d'educació d'adults, emmarcant-lo en el context més ampli del sistema educatiu espanyol. Vegem a continuació les característiques del context espanyol a través de la comparació de les grans lleis que ordenen i regulen el sistema educatiu espanyol, per després, en un segon moment, exposar la nostra llei autonòmica d'adults.

I. L'EDUCACIÓ D'ADULTS I LES LLEIS ESTATALS: DE LA LOGSE A LA LOE (1990-2006)

A l'Espanya contemporània l'educació d'adults s'incorpora al sistema educatiu, com un nivell més, a través de la Llei General d'Educació i Finançament de la Reforma Educativa de 1970 (LGE)⁴, sota la denominació d'Educació Permanent d'Adults. El 1990 es promulga la LOGSE (Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu), que si bé recull els principis de l'educació permanent, no incorpora l'educació d'adults al sistema educatiu, ja que no està inclosa ni en els ensenyaments de règim general ni tampoc en els de règim especial. Passa exactament el mateix amb la LOCE (Llei Orgànica de Qualitat de l'Educació), que tot i preveure que el sistema educatiu garantirà que les persones adultes puguin adquirir, actualitzar, completar o ampliar els seus coneixements per al seu desplegament personal i professional, no incorpora l'educació d'adults al sistema educatiu ni a través dels ensenyaments escolars de règim general ni a través dels de règim especial. Per la seva banda, la LOE (Llei Orgànica d'Educació) la preveu, simplement, com un més dels ensenyaments que ofereix el sistema educatiu amb l'objectiu que tots els ciutadans tinguin la possibilitat d'adquirir, actualitzar, completar o ampliar els seus coneixements i aptituds per al seu desenvolupament personal i professional. Vegem a continuació, de manera comparativa, els trets fonamentals d'aquestes lleis⁵, que suposen el marc general estatal de la nostra llei autonòmica.

⁴ Llei 14/1970, de 4 d'agost, general d'educació i de finançament de la reforma educativa.

⁵ Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu; Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació; i, Llei Orgànica 2/2006, d'Educació. Aquesta darrera Llei entrà en vigor el dia 24 de maig de 2006 i es preveu un calendari d'aplicació de cinc anys a partir d'aquesta data. D'altra banda, la normativa que actualment desenvolupa l'educació d'adults a nivell estatal és la següent: Ordre ministerial de 17 de novembre de 1993, per la qual s'estableixen les línies bàsiques per al desenvolupament del currículum dels ensenyaments per a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària per les persones adultes; Ordre ministerial de 7 de juliol de 1994, per la qual es regula la implantació anticipada dels ensenyaments d'educació secundària obligatòria per a les persones adultes; Resolució de 19 de juliol de 1994, de la Secretària d'Estat d'Educació, per la qual s'estableixen orientacions per a la distribució d'objectius, continguts i criteris d'avaluació per a cadascun dels mòduls en què s'estructura el currículum de l'educació secundària per a persones adultes; Correcció d'errors de la Resolució de 19 de juliol de 1994, de la Secretària d'Estat d'Educació, per la qual s'estableixen orientacions per a la distribució d'objectius, continguts i criteris d'avaluació per a cadascun dels mòduls en què s'estructura el currículum de l'educació secundària per a persones adultes; Ordre ministerial de 16 de febrer de 1996, per la qual es regulen els ensenyaments inicials de l'educació bàsica per a persones adultes; Resolució de 17 d'abril de 1996, de la Secretària d'Estat d'Educació, per la qual s'estableixen orientacions per a la distribució d'objectius continguts i criteris d'avaluació per als ensenyaments inicials de l'educació bàsica per a persones adultes; Reial decret 135/2002, d'1 de febrer, pel qual s'estableixen les condicions bàsiques per les quals es regeixen les proves per a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària per a les persones majors de 18 anys d'edat.

I.1. Principis i objectius

<p>LOE: Capítol IX. Educació d'adults. Article 66. Objectius i Principis.</p>	<p>LOCE: TÍTOL III. De l'aprenentatge permanent: ensenyaments per a les Persones Adultes. Article 52. Objectiu.</p>	<p>LOGSE: TÍTOL TERCER. De l'educació d'adults. Article 51.</p>
<p>Té la finalitat d'oferir a tots els adults majors de 18 anys la possibilitat d'adquirir, actualitzar, completar o ampliar els seus coneixements i aptituds per al seu desplegament personal i professional.</p>	<p>Té com a objectiu oferir a tots els ciutadans la possibilitat de formar-se al llarg de tota la vida, a fi d'adquirir, actualitzar, completar i ampliar les seves capacitats i coneixements per al seu desplegament personal o professional.</p>	<p>El sistema educatiu garantirà que els adults puguin adquirir, actualitzar, completar o ampliar els seus coneixements i aptituds per al seu desplegament personal i professional.</p>
<p>Les administracions educatives podran col·laborar amb altres administracions públiques amb competències en la formació d'adults i, en especial, amb l'Administració laboral, així com amb les corporacions locals i els diversos agents socials.</p>	<p>Les administracions educatives col·laboraran amb altres administracions públiques amb competències en la formació d'adults i, en especial, amb l'Administració laboral.</p>	<p>Les administracions educatives col·laboraran amb altres administracions públiques amb competències en la formació d'adults i, en especial, amb l'Administració laboral.</p>
<p>Objectiu</p>	<p>Objectiu</p>	<p>Objectiu</p>
<p>Adquirir una formació bàsica, ampliar i renovar els seus coneixements, habilitats i destreses de mode permanent i facilitar l'accés als diferents ensenyaments del sistema educatiu.</p>	<p>Adquirir, completar o ampliar capacitats i coneixements i facilitar l'accés als diferents nivells del sistema educatiu.</p>	<p>Adquirir i actualitzar la seva formació bàsica i facilitar l'accés als diferents nivells del sistema educatiu.</p>
<p>Desenvolupar programes que corregeixin els riscos d'exclusió social, especialment dels sectors més desfavorits.</p>	<p>Desenvolupar programes i cursos per respondre a determinades necessitats educatives específiques de grups socials desfavorits.</p>	<p>Millorar la seva qualificació professional o adquirir una preparació per a l'exercici d'altres professions.</p>
<p>Millorar la seva qualificació professional o adquirir una preparació per a l'exercici d'altres professions.</p>	<p>Millorar la seva qualificació, professional o adquirir una preparació per a l'exercici d'altres professions.</p>	<p>Millorar la seva qualificació professional o adquirir una preparació per a l'exercici d'altres professions.</p>
<p>Desenvolupar les seves capacitats personals, en els àmbits d'expressió, comunicació, de relació interpersonal i de construcció del coneixement.</p>	<p>Desenvolupar programes i cursos per respondre a determinades necessitats educatives específiques de grups socials desfavorits.</p>	<p>Desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica.</p>
<p>Desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica i fer efectiu el seu dret a la ciutadania democràtica.</p>	<p>Desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica.</p>	<p>Desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica.</p>
<p>Respondre adequadament als desafiaments que suposa l'envellemnt progressiu de la població, assegurant a les persones de major edat l'oportunitat d'incrementar i actualitzar les seves competències.</p>	<p>Preveure i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials.</p>	<p>Desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica.</p>
<p>Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones i analitzar i valorar críticament les desigualtats entre ells.</p>	<p>Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones i analitzar i valorar críticament les desigualtats entre ells.</p>	<p>Desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica.</p>
<p>Els adults poden realitzar els seus aprenentatges tant per mitjà d'activitats d'ensenyament, reglada o no reglada, com a través de l'experiència laboral o en activitats socials, per la qual cosa es tendirà a establir connexions entre ambdues vies i s'adoptaran mesures per a la validació dels aprenentatges així adquirits.</p>	<p>Els adults poden realitzar els seus aprenentatges tant per mitjà d'activitats d'ensenyament, reglada o no reglada, com a través de l'experiència laboral o en activitats socials, per la qual cosa es tendirà a establir connexions entre ambdues vies i s'adoptaran mesures per a la validació dels aprenentatges així adquirits.</p>	<p>Desenvolupar la seva capacitat de participació en la vida social, cultural, política i econòmica.</p>

Font: Direcció General de Formació Professional

1.2. Organització i metodologia

LOE. Capítol IX. Educació d'adults. Article 67. Organització.	LOE. TÍTOL III. De l'aprenentatge permanent: ensenyaments per a les Persones Adultes.	LOGSE. TÍTOL TERCER. De l'educació d'adults
<p>Excepcionalment, podran cursar aquests ensenyaments els majors de 16 anys que ho sol·licitin i que tinguin un contracte laboral que no els permeti acudir als centres educatius en règim ordinari o seguir esportistes d'alt rendiment. Podran incorporar-se a l'educació d'adults, els qui compleixin 18 anys l'any en què comenci el curs.</p>	<p>S'atendrà, preferentment, aquelles persones que, per diferents raons, no hagin pogut completar l'ensenyament bàsic. També podran seguir aquests ensenyaments aquells alumnes majors de 16 anys que pel seu treball o altres circumstàncies especials no puguin acudir als centres educatius en règim ordinari.</p>	<p>S'atendrà, preferentment, aquells grups o sectors socials amb carències i necessitats de formació bàsica o amb dificultats per a la seva inserció laboral.</p>
<p>En els establiments penitenciaris es garantirà a la població reclusa l'accés a aquests ensenyaments.</p>	<p>En els establiments penitenciaris i hospitals es garantirà a la població reclusa i hospitalitzada la possibilitat d'accés a aquests ensenyaments.</p>	<p>En els establiments penitenciaris es garantirà a la població reclusa la possibilitat d'accés a aquesta educació.</p>
<p>L'organització i la metodologia es basaran en l'autoaprenentatge i tindran en compte les experiències, necessitats i interessos dels adults: poden desenvolupar-se a través de l'ensenyament presencial i també mitjançant l'educació a distància. Es prestarà una atenció adequada a aquells adults que presentin necessitat específica de suport educatiu. Les administracions educatives estimularan la realització d'investigacions i la difusió de pràctiques innovadores al camp de l'educació d'adults, a fi de promoure el desenvolupament de nous models educatius i la millora contínua dels existents.</p>	<p>Es podran impartir a través de les modalitats presencial i a distància.</p>	<p>L'organització i la metodologia es basaran en l'autoaprenentatge, en funció de les experiències, les necessitats i els interessos dels adults a través de l'ensenyament presencial i, per les seves adequades característiques, de l'educació a distància.</p>
<p>Les administracions educatives podran promoure convenis de col·laboració per a l'ensenyament d'adults amb les universitats, corporacions locals i altres entitats públiques o privades. En aquest últim supòsit, es donarà preferència a les associacions sense ànim de lucre. Aquests convenis podran, així mateix, preveure l'elaboració de materials que responguin a les necessitats tècniques i metodològiques d'aquest tipus d'ensenyaments.</p>	<p>Les administracions educatives promouran convenis de col·laboració amb les universitats, entitats locals i altres institucions, per desenvolupar els ensenyaments per als adults.</p>	<p>Les administracions educatives podran establir convenis de col·laboració amb les universitats, corporacions locals i altres entitats públiques o privades, i es donarà, en aquest últim supòsit, preferència a les associacions sense ànim de lucre, per a l'educació d'adults. Així mateix desenvoluparan programes i cursos per respondre a les necessitats de gestió, organització, tècniques i especialització didàctica al camp de l'educació d'adults.</p>
<p>Correspon a les administracions educatives promoure programes específics d'aprenentatge de la llengua castellana i de les altres llengües cooficials, si escau, així com d'elements bàsics de la cultura per facilitar la integració de les persones immigrants. Els ensenyaments s'organitzaran amb una metodologia flexible i oberta, de manera que responguin a les capacitats, les necessitats i els interessos dels adults.</p>	<p>Les administracions educatives promouran programes específics de llengua castellana i les altres llengües cooficials, si escau, i d'elements bàsics de la cultura per facilitar la integració de les persones immigrants.</p>	<p>Les administracions educatives promouran programes específics de llengua castellana i les altres llengües cooficials, si escau, i d'elements bàsics de la cultura per facilitar la integració de les persones immigrants.</p>
<p>Es prestarà una atenció adequada a aquells adults que presentin necessitat específica de suport educatiu.</p>	<p>Es prestarà una atenció adequada a aquells adults que presentin necessitat específica de suport educatiu.</p>	<p>Es prestarà una atenció adequada a aquells adults que presentin necessitat específica de suport educatiu.</p>
<p>Les administracions educatives estimularan la realització d'investigacions i la difusió de pràctiques innovadores al camp de l'educació d'adults, a fi de promoure el desenvolupament de nous models educatius i la millora contínua dels existents.</p>	<p>Les administracions educatives estimularan la realització d'investigacions i la difusió de pràctiques innovadores al camp de l'educació d'adults, a fi de promoure el desenvolupament de nous models educatius i la millora contínua dels existents.</p>	<p>Les administracions educatives estimularan la realització d'investigacions i la difusió de pràctiques innovadores al camp de l'educació d'adults, a fi de promoure el desenvolupament de nous models educatius i la millora contínua dels existents.</p>

I.3. Ensenyaments bàsics

LOE. Capítol IX. Educació d'adults. Article 68. Ensenyaments bàsics; i Article 70. Centres.

Els adults que vulguin adquirir les competències i els coneixements corresponents a l'educació bàsica tindran una oferta adaptada a les condicions i necessitats dels adults.

LOCE. TÍTOL III. De l'aprenentatge permanent: ensenyaments per a les Persones Adultes. Article 53. Ensenyament bàsic.

Per adquirir els coneixements corresponents a l'ensenyament bàsic tindran una oferta adaptada a les condicions i necessitats dels adults. Aquesta oferta haurà d'ajustar-se als objectius, continguts i criteris d'avaluació fixats amb caràcter general en els currículums dels ensenyaments obligatoris de les respectives A.E.

LOGSE. TÍTOL TERCER. De l'educació d'adults. Article 52.

Per adquirir els coneixements equivalents a l'educació bàsica tindran una oferta adaptada a les condicions i necessitats dels adults.

Les administracions educatives vetllaran perquè tots els adults que tinguin el títol de Graduat Escolar puguin accedir a programes o centres docents que els ajudin a aconseguir la formació bàsica prevista per a l'educació secundària obligatòria.

Podrà impartir-se en centres docents ordinaris o específics. Aquests últims estaran oberts a l'entorn i disponibles per a les activitats d'animació sociocultural de la comunitat.

Les administracions educatives en les condicions que a l'efecte s'estableixin, organitzaran periòdicament proves perquè les persones majors de 18 anys puguin obtenir directament el títol de Graduat en Educació Secundària. En les dites proves es valoraran les capacitats generals pròpies de l'educació bàsica.

Podrà impartir-se en centres que imparteixin ensenyaments en règim ordinari o en centres específics degudament autoritzats per l'administració educativa competent.

Les administracions educatives en l'àmbit de les seves competències i d'acord amb les condicions bàsiques que estableixi el govern, organitzaran periòdicament proves perquè les persones majors de 18 anys puguin obtenir directament el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

I.4. Ensenyaments postobligatoris

LOE. Capítol IX. Educació d'adults. Article 69. Ensenyaments postobligatoris.

Les administracions educatives promouran mesures tendents a oferir a totes les persones l'oportunitat d'accedir als ensenyaments de batxillerat o formació professional.

Correspon a les administracions educatives adoptar les mesures oportunes perquè els adults disposin d'una oferta específica d'aquests estudis organitzada d'acord amb les seves característiques.

LOGSE. TÍTOL TERCER. De l'educació d'adults. Article 53

Les administracions educatives promouran mesures tendents a oferir a tots els ciutadans l'oportunitat d'accedir als nivells o graus dels ensenyaments no obligatoris.

Els adults podran cursar el batxillerat i la formació professional específica als centres docents ordinaris sempre que tinguin la titulació requerida. No obstant això, podran disposar per als dits estudis d'una oferta específica i d'una organització adequada a les seves característiques.

Continua

<p>Correspon a les administracions educatives organitzar l'oferta pública d'educació a distància a fi de donar una resposta adequada a la formació permanent dels adults. Aquesta oferta inclourà l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Les administracions educatives organitzaran en aquests nivells l'oferta pública d'ensenyament a distància, a fi d'atendre adequadament a la demanda de formació permanent dels adults.</p>	<p>Les administracions competents ampliaran l'oferta pública d'educació a distància, a fi de donar una resposta adequada a la formació permanent dels adults.</p>
<p>Les administracions educatives, en l'àmbit de les seves competències, organitzaran periòdicament proves per obtenir directament el títol de Batxiller, sempre que demostrin haver aconseguit els objectius.</p> <p>Les administracions educatives organitzaran proves d'acord amb les condicions bàsiques que estableixi el govern.</p> <p>Les administracions educatives organitzaran proves d'acord amb les condicions bàsiques que el govern estableixi, per obtenir els títols de la Formació Professional.</p>	<p>Les administracions educatives en les condicions que a l'efecte s'estableixin, organitzaran proves perquè els adults majors de 23 anys puguin obtenir directament els títols de formació professional en les condicions i en els casos que es determinin.</p>
<p>Les administracions educatives, en l'àmbit de les seves competències, organitzaran periòdicament proves per obtenir directament algun dels títols de formació professional, sempre que demostrin haver aconseguit els objectius. Per presentar-se a les proves per a l'obtenció del títol de Batxiller es requereix tenir 20 anys; 18 per al títol de Tècnic, 20 per al de Tècnic Superior o, si escau, 19 per a aquells que estiguin en possessió del títol de Tècnic.</p> <p>Les persones majors de 25 anys d'edat podran accedir directament a la Universitat, sense necessitar cap titulació, mitjançant la superació d'una prova específica.</p> <p>Els majors de 19 anys d'edat podran accedir directament als ensenyaments artístics superiors mitjançant la superació d'una prova específica, regulada i organitzada per les administracions educatives, que acrediti que l'aspirant posseeix la maduresa en relació amb els objectius del batxillerat i els coneixements, habilitats i aptituds necessaris per cursar amb aprofitament els corresponents ensenyaments.</p>	<p>Les persones majors de 25 anys d'edat podran ingressar directament a la Universitat, sense necessitat de cap titulació, mitjançant la superació d'una prova específica.</p>

1.5. Professorat

<p>LOE. Capítol IX. Educació d'adults. Article 99.</p> <p>Els professors d'ensenyaments d'adults que condueixin a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional, hauran de tenir la titulació establerta amb caràcter general per impartir els respectius ensenyaments.</p> <p>Les administracions educatives facilitaràn a aquests professors una formació adequada per respondre a les característiques de les persones adultes.</p>	<p>LOGSE. TÍTOL TERCER. De l'educació d'adults</p> <p>Els professors que imparteixin ensenyaments que condueixin a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional, hauran de tenir la titulació establerta amb caràcter general per impartir els dits ensenyaments.</p> <p>Les administracions educatives facilitaràn a aquests professors la formació didàctica necessària per respondre a les necessitats dels adults.</p>
<p>LOCE. TÍTOL III. De l'aprenentatge permanent: ensenyaments per a les Persones Adultes. Article 55. Professorat.</p> <p>Els professors que imparteixin ensenyaments d'adults que condueixin a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional, hauran d'estar en possessió de la titulació establerta amb caràcter general per impartir els corresponents ensenyaments.</p> <p>Les administracions educatives facilitaràn a aquests professors la formació especialitzada necessària per respondre a les característiques dels adults.</p>	<p>LOGSE. TÍTOL TERCER. De l'educació d'adults</p> <p>Els professors que imparteixin ensenyaments que condueixin a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional, hauran de tenir la titulació establerta amb caràcter general per impartir els dits ensenyaments.</p> <p>Les administracions educatives facilitaràn a aquests professors la formació didàctica necessària per respondre a les necessitats dels adults.</p>

2. LLEI 4/2006, DE 30 DE MARÇ, D'EDUCACIÓ I FORMACIÓ PERMANENTS DE PERSONES ADULTES DE LES ILLES BALEARS (2006)

A les nostres illes es treballa en matèria d'educació d'adults des de finals dels anys setanta, sobretot a partir de l'adveniment de la democràcia. Només en l'última dècada del segle XX i els primers anys del segle XXI l'educació d'adults ha experimentat importants avanços, i s'ha donat un augment de l'oferta i de la pluralitat d'àmbits educatius, així com un creixent reconeixement social i polític de la seva importància. Això ha comportat la creació de nous centres d'educació d'adults, un increment del professorat que els atén, i, per descomptat, també un important augment de l'alumnat que es beneficia d'aquesta oferta educativa. La nostra llei d'educació d'adults⁶, que té per objecte regular, garantir i promocionar l'educació i la formació permanents de les persones adultes a la nostra comunitat autònoma, és molt recent, de l'any 2006, i, per tant, caldrà esperar el seu desenvolupament material als propers anys⁷. A continuació veurem aquells trets més significatius de la llei referits a l'educació reglada⁸.

2.1. Delimitació formal de l'educació d'adults

2.1.1. Concepte i objectius⁹

S'entén com a educació d'adults el conjunt d'actuacions i processos d'aprenentatge que, realitzats al llarg de tota la vida, tenen com a fi oferir als adults que han superat l'edat màxima d'escolarització obligatòria, un cop esgotades totes les possibilitats de permanència que permet la normativa vigent, l'accés a diferents programes formatius que els permetin ampliar les seves competències bàsiques, tècniques o professionals, i d'aquesta forma millorar les condicions d'inserció i de promoció laboral, l'accés als béns culturals i la capacitat per jutjar i participar críticament i activament en

⁶ Llei 4/2006 de 30 de març, d'educació i formació permanents de persones adultes de les Illes Balears. D'altra banda, cal dir que la nostra comunitat autònoma per al desenvolupament de l'educació d'adults fins aleshores s'havia regit, bàsicament, per la normativa estatal, si bé també havia desenvolupat una certa normativa pròpia que passam a ressenyar: Resolució de 12 de juliol de 2000, de la Direcció General d'Educació, Formació Professional i Innovació Educativa, per la qual es dona publicitat al Conveni de col·laboració entre el Ministeri d'Educació i Cultura i la Conselleria d'Educació i Cultura de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria d'ensenyament a distància; Ordre del conseller d'Educació i Cultura, de 31 de maig de 2001, per la qual es dicten normes per a la regulació i l'ordenació d'una prova lliure, perquè les persones majors de 18 anys puguin obtenir directament el títol de Graduat en Educació Secundària a les Illes Balears; Ordre del conseller d'Educació i Cultura de 19 de juliol de 2002, per la qual es regula l'ordenació i l'organització de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat per a persones adultes, en la modalitat d'educació a distància a les Illes Balears; Ordre del conseller d'Educació i Cultura, de 21 d'octubre de 2002, per la qual es regula la composició, l'elecció i la renovació dels consells escolars dels centres d'educació de persones adultes de les Illes Balears; Ordre del conseller d'Educació i Cultura, de 22 de maig de 2003, per la qual es regula l'organització i el funcionament dels mòduls monogràfics; Resolució del director general de Planificació i Centres Educatius, de 23 de març de 2005, per la qual es fa la convocatòria i es dicten les normes per a la realització d'una prova lliure, perquè les persones majors de 18 anys puguin obtenir directament el títol de Graduat en Educació Secundària, a les Illes Balears; Resolució del conseller d'Educació i Cultura, de dia 17 de juny, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i funcionament dels centres d'educació de persones adultes, i les instruccions per regular el desenvolupament dels programes de Garantia Social en centres educatius, per al curs 2005-2006; Instruccions de la direcció general de Planificació i Centres, de 17 de juny de 2005, referides als aspectes organitzatius i de funcionament dels ensenyaments d'educació secundària per a persones adultes en la modalitat d'educació a distància, per al curs 2005-2006.

⁷ En l'àmbit estatal, per exemple, moltes comunitats autònomes ja tenen la seva pròpia llei des de fa molts anys: Andalusia (1990), Catalunya (1991), Galícia (1992), València (1995); o més recentment, Castella - la Manxa, Castella i Lleó (2002) o Canàries (2003).

⁸ Per limitacions òbvies d'espai, no es pot fer una exposició més àmplia de la Llei.

⁹ Articles 2 a 5.

la realitat social, cultural i econòmica¹⁰. Amb la finalitat de garantir el dret que totes les persones tenen a l'educació, es marquen com a principals objectius de l'educació d'adults:

- 1) Sensibilitzar l'opinió pública sobre el sentit i la necessitat de l'educació al llarg de la vida.
- 2) Garantir als adults la possibilitat d'adquirir i actualitzar, completar o ampliar una educació i formació de qualitat, fomentant la motivació i autonomia per l'aprenentatge permanent.
- 3) Promoure l'accés als distints nivells del sistema educatiu i potenciar les modalitats d'educació presencial i a distància.
- 4) Garantir el funcionament d'una xarxa de centres públics que asseguri l'accés: a) a la formació bàsica, possibilitant la seva gratuïtat, i priorititzant les actuacions dirigides als col·lectius més desafavorits; i, b) a la formació professional específica orientada a la població activa, amb unes condicions adequades.
- 5) Desenvolupar una àmplia oferta formativa en funció de les necessitats i els interessos dels adults i establir un sistema públic de recursos que garanteixi l'oportunitat d'accedir als diferents nivells, graus i modalitats de l'ensenyament i a participar-hi.
- 6) Propiciar la igualtat d'oportunitats mitjançant l'educació i formació permanents i el desenvolupament de polítiques educatives actives contra la discriminació, l'exclusió i les diferents manifestacions de desigualtats socials, i afavorir el principi de ciutadania activa, la cohesió social i l'ocupació.
- 7) Facilitar i promoure el coneixement i l'ús de la llengua catalana i cultura pròpies i el respecte a les seves característiques naturals i històriques, sense perjudici de fomentar la tolerància i l'intercanvi amb altres cultures.
- 8) Fomentar l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació per al desenvolupament personal, social i econòmic, i com a mitjà per facilitar els ensenyaments no presencials, l'accés dels adults a la formació i la innovació en mètodes d'ensenyament-aprenentatge.
- 9) Promoure mecanismes efectius de reconeixement, validació, acreditació, certificació i registre dels coneixements o experiències adquirides mitjançant aprenentatges no formals i informals, establint mecanismes de coordinació i complementarietat entre els diferents ensenyaments.

¹⁰ Els principis orientadors de l'educació d'adults són: "1) La igualtat d'oportunitats en l'accés a un aprenentatge permanent eficaç i de qualitat, amb especial atenció a les persones i als col·lectius que, en funció de les seves circumstàncies, tinguin més dificultats per accedir-hi. 2) La concepció de l'educació com un procés permanent que s'estén al llarg de tota la vida. 3) La capacitat de transmetre valors que garanteixin la igualtat de drets entre els sexes, que contribueixin a superar qualsevol tipus de discriminació i exclusió, així com la pràctica de la tolerància, la solidaritat i la valoració de la diversitat cultural. 4) La cooperació i coordinació entre les institucions i entitats públiques i privades i les diferents administracions públiques per elaborar polítiques educatives, d'inserció laboral i desenvolupament comunitari que fomentin la cohesió social. 5) L'adaptació a les necessitats i demandes del individu, la societat i els canvis del món laboral. 6) La llibertat en l'elecció de diferents programes educatius i formatius, fomentant la conciliació de la vida familiar i les activitats laborals i socials. 7) La promoció de la llengua catalana i cultura pròpies de les Illes Balears. 8) L'ús de metodologies pedagògiques obertes i flexibles que permetin la màxima adaptació a les característiques socials, psicològiques i laborals de les persones adultes. 9) La gratuïtat dels ensenyaments que inclouen els ensenyaments inicials i l'educació secundària de les persones adultes, el perfeccionament de la formació inicial i de l'ensenyament secundari per a adults. 10) L'especial atenció en els dissenys curriculars als aspectes de convalidacions i a la inclusió de matèries optatives, amb la finalitat que es puguin valorar al màxim els coneixements i les habilitats dels quals ja disposen les persones adultes i facilitar la permeabilitat entre els diferents nivells educatius".

- 10) Fomentar i coordinar les actuacions públiques i privades en matèria de formació d'adults amb la voluntat de configurar un sistema d'educació permanent coherent i de qualitat.
- 11) Promoure l'aprenentatge i l'ús de les llengües estrangeres que, en el nostre context social i laboral, siguin més adients per a la participació en el marc de la Unió Europea.
- 12) Promoure una estructura modular de l'oferta formativa adreçada a adults per establir diferents opcions formatives.
- 13) Afavorir hàbits i actituds que permetin viure el temps d'oci de manera creativa i enriquidora.
- 14) Promoure la formació integral de les persones afavorint l'autoconeixement, la capacitat d'educar, de crear i d'aprofitar l'oci per al seu desenvolupament personal.
- 15) Fomentar el desenvolupament d'actituds de ciutadania activa, per a una participació crítica i responsable en la vida social, econòmica, política i cultural.
- 16) Garantir la utilització de metodologies pedagògiques obertes i flexibles que permetin la màxima adaptació dels ensenyaments a les característiques específiques dels adults.

2.1.2. Llengua, cultura i societat de les Illes Balears¹¹

Tenen la consideració d'actuacions prioritàries aquelles que condueixen a la promoció, la preservació i el desenvolupament de la llengua catalana i de la cultura pròpia, per la qual cosa: 1) es promourà que les entitats i els centres dedicats a activitats educatives per a adults desenvolupin iniciatives i ensenyaments relacionats amb la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, la cultura, l'economia i la societat; 2) es promourà el coneixement de la nostra realitat lingüística i cultural; i, 3) es facilitarà, mitjançant diferents programes, el desenvolupament del sentit de ciutadania de les Illes, espanyola i europea entre la població adulta, amb la finalitat que pugui participar activament i en igualtat d'oportunitats en l'accés als seus serveis i béns, tant culturals i econòmics com socials.

2.1.3. Igualtat i desenvolupament comunitari¹²

La llei dedica un apartat especial a la igualtat i el desenvolupament comunitari. Així, respecte a la igualtat ens diu que:

- 1) Es promourà la igualtat d'oportunitats en l'accés a les activitats educatives i formatives per a les quals es reuneixin els requisits d'accés.
- 2) Es prioritzarà la promoció, la integració i la inserció laboral i social de les persones amb necessitats educatives especials i dels col·lectius en situació de desigualtat, discriminació, exclusió o marginació social i laboral.
- 3) Es garantirà que els adults amb discapacitat puguin accedir a itineraris que responguin a les seves necessitats.

¹¹ Article 6.

¹² Articles 7 i 8.

- 4) Es prioritzarà el desenvolupament de programes que facilitin la integració dels immigrants, en especial en allò que faci referència a l'aprenentatge de la llengua catalana i castellana, com també el coneixement dels trets bàsics de la nostra cultura.
- 5) Es prioritzarà el desenvolupament de programes que promoguin la participació sociocultural, l'educació intercultural i la superació de tot tipus de discriminacions.
- 6) Es garantirà que en els centres penitenciaris la població reclusa pugui tenir accés a l'educació i a la formació.

D'altra banda, respecte al desenvolupament comunitari assenyalava que:

- 1) Es promourà dins l'àmbit local actuacions vinculades a l'increment de les possibilitats d'aprenentatge i al desenvolupament integral de les comunitats en tots els seus àmbits.
- 2) Es garantirà la participació de la xarxa pública de centres d'educació d'adults, en l'aplicació de les polítiques de desenvolupament social, econòmic, cultural i educatiu en l'àmbit local.
- 3) Es promourà la realització de projectes de desenvolupament comunitari amb les institucions i entitats en l'àmbit insular i local, mitjançant la subscripció de convenis i altres instruments de col·laboració.

2.1.4. Adults: definició i accions prioritàries¹³

Es consideren adults totes les persones que han superat l'edat màxima de permanència als ensenyaments bàsics del sistema educatiu, que participin de manera voluntària en qualsevol dels programes o ensenyaments reconeguts. Podran, per causes molt excepcionals suficientment justificades, seguir aquests ensenyaments aquells alumnes que hagin superat l'edat d'escolarització obligatòria i no puguin assistir als centres educatius en règim ordinari. En particular, seran prioritàries les accions dirigides a: 1) les persones que no tenen assolits els coneixements mínims previs per poder cursar la formació ocupacional i la contínua; 2) les persones que no han obtingut el títol de Graduat en Educació Secundària; 3) les persones en situació d'atur o amb dificultats per a la seva inserció o reinserció laboral, així com aquelles que estiguin subjectes a processos de reconversió o requalificació laboral; 4) les persones o col·lectius necessitats d'una formació en les noves tecnologies i idiomes; i, 5) les persones o col·lectius amb dificultats d'accés a les activitats educatives i formatives, amb necessitats educatives especials, en situació de risc, exclusió o marginació, així com els immigrants i les minories culturals.

2.2. Tipus d'ensenyaments i programes d'actuació: caracterització

2.2.1. Ensenyaments formals, no formals i aprenentatge informal¹⁴

Els ensenyaments formals abracen tots els ensenyaments que condueixen a una titulació oficial no universitària. En especial, es facilitarà el desenvolupament de l'ensenyament bàsic, els batxillerats i

¹³ Article 9.

¹⁴ Articles 10 i 11.

els que condueixen a les diferents titulacions de formació professional específica, especialment, en aquest darrer cas, per a la població activa que necessiti accedir-hi. Els centres educatius autoritzats adequaran el desenvolupament d'aquests ensenyaments a les característiques dels adults i validaran les capacitats que es puguin adquirir, en relació a ells, mitjançant ensenyaments no formals o aprenentatge informal. Els ensenyaments no formals engloben tots els ensenyaments que no s'ajusten a les condicions que condueixen a una titulació oficial i s'orientaran, preferentment, a la preparació de proves lliures establertes per als adults i les proves d'accés a altres ensenyaments. Possibilitaran l'adquisició de les capacitats, habilitats i actituds que permeten millorar l'ocupacionalitat, l'adaptabilitat a la societat de la informació i del coneixement, la participació en els béns culturals, l'exercici de la ciutadania activa i l'aprenentatge permanent. A l'últim, l'aprenentatge informal és el realitzat de forma autònoma pels adults d'acord amb les seves necessitats i interessos, o l'adquirir mitjançant la pròpia experiència a diversos contextos socials i laborals, encara que de vegades sense un caràcter intencional¹⁵.

2.2.2. Formació per a l'ocupació¹⁶

Es garantirà la coordinació, mitjançant els departaments competents, entre totes les institucions i entitats públiques i privades vinculades a les polítiques d'ocupació. Aquesta coordinació es concretarà fins al nivell territorial de cada centre d'educació i formació d'adults. Per tal d'afavorir el correcte desenvolupament de la formació ocupacional:

- 1) Es promouran programes de formació laboral que afavoreixin l'orientació, la inserció, l'actualització i la promoció professional.
- 2) Es potenciarà una estreta coordinació del professorat, orientadors i tècnics a nivell territorial, amb la finalitat que la població mancada dels coneixements mínims de la formació bàsica pugui rebre l'orientació adient.
- 3) S'oferiran cursos el disseny dels quals es farà en funció dels projectes personals o professionals dels adults¹⁷.
- 4) Es promourà que la xarxa pública de centres d'educació d'adults desenvolupi accions de formació i ocupació, especialment les relacionades amb l'ocupació autònoma, la qualificació de desocupats i la inserció laboral de col·lectius desafavorits. També es promouran programes per tal

¹⁵ La Llei preveu l'establiment de procediments per reconèixer les capacitats adquirides pels adults mitjançant els ensenyaments no formals, l'aprenentatge informal i l'experiència social i laboral, en cas que la persona adulta requereixi la seva validació, com també la complementarietat i connexió amb els ensenyaments formals, per tal de facilitar als adults, especialment a la població activa, l'accés a l'aprenentatge i la titulació. Amb aquesta finalitat, s'implantaràn les mesures adients que assegurin la validesa dels procediments i les acreditacions atorgades.

¹⁶ Article 12.

¹⁷ El Consell Escolar de les Illes Balears, a l'Informe número 02/2005, sobre l'Avantprojecte de la Llei d'Educació i Formació Permanent de les Persones Adultes de les Illes Balears, recomanava la següent redacció: "Les conselleries competents en matèria d'educació, treball i formació, benestar social, salut i consum, oferiran cursos, el disseny dels quals es farà en funció dels projectes personals o professionals de les persones adultes, perquè tota la població que necessiti aquests coneixements previs els pugui aconseguir i així optimitzar".

d'augmentar l'ús de les noves tecnologies de la comunicació, preferentment en el cas de zones rurals i allunyades, per tal de posar al seu abast diferents ofertes educatives i culturals.

5) Es potenciarà que la població mancada dels continguts mínims de la formació bàsica pugui rebre l'orientació adient.

6) S'establiran els procediments per tal que els ensenyaments de l'àmbit de formació orientada a l'ocupació impartits en els centres d'educació d'adults, puguin ser validats amb vista als ensenyaments formals i als de formació professional ocupacional.

7) Es promourà que la xarxa pública de centres d'educació d'adults pugui establir convenis de col·laboració amb empreses i institucions, per a la formació bàsica i la formació professional dels treballadors, mitjançant sistemes d'ensenyaments parcials o complets, sigui pel sistema presencial o a distància. En aquests casos s'establiran els corresponents sistemes d'acreditació, que permetin el reconeixement de la formació que s'ha pogut adquirir mitjançant ensenyaments no formals, l'experiència o l'aprenentatge informal.

8) Amb la finalitat que els centres d'educació de persones adultes puguin complir amb les seves tasques de promoció dels sistemes d'acreditació establerts i l'establiment de metodologies didàctiques flexibles i personalitzades, s'assegurarà que disposin dels recursos adequats per realitzar la indispensable funció orientadora.

2.2.3. Programes d'actuació¹⁸

Els programes d'educació d'adults¹⁹ es podran realitzar, sempre d'acord amb les característiques del context i de les opcions dels participants, en les modalitats presencial i a distància, i podran tenir caràcter formal, no formal i d'aprenentatges informals. Els programes directament relacionats amb l'ensenyament reglat són els següents:

¹⁸ Articles 13 a 15. Les principals línies programàtiques d'actuació referides a l'ensenyament reglat són: "1) els ensenyaments formals, amb atenció especial a la formació bàsica orientada a garantir a tots els adults l'educació bàsica i alhora facilitar l'accés als diferents nivells i modalitats del sistema educatiu, com també que puguin assolir els continguts mínims previs a la formació ocupacional i la continuïtat; 2) la formació professional específica, orientada a la inserció laboral o a l'obtenció d'un títol o acreditació professional; 3) la formació orientada al desenvolupament professional, que faciliti la inserció, l'actualització i la promoció laboral i empresarial i la preparació per a l'exercici d'altres professions; 4) els ensenyaments no formals i els aprenentatges informals acreditables, especialment els relacionats amb l'accés, mitjançant proves, a ensenyaments formals o a titulacions oficials; 5) la formació cultural, orientada a conèixer la nostra realitat cultural i lingüística, en especial la llengua catalana, com també les diferents manifestacions que suposin una aportació de la creativitat al patrimoni universal; i, 6) la formació que faciliti l'accés a la universitat".

¹⁹ Les competències en matèria d'educació permanent corresponen al govern, mitjançant les conselleries competents i els organismes específics corresponents de la mateixa administració, que regularan l'ordenació, la programació, el desenvolupament i l'avaluació dels diferents programes formatius. En aquest sentit, la conselleria d'educació realitzarà l'ordenació curricular i acadèmica i la inspecció i l'avaluació dels programes formatius que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic oficial i coordinarà l'ordenació curricular i acadèmica i la inspecció i l'avaluació dels programes formatius que suposin el reconeixement parcial d'una part de la formació que condueixi a l'obtenció d'un títol acadèmic oficial. El govern, a través de les conselleries competents i els organismes específics corresponents, podrà establir diplomes i disposar l'expedició de certificacions i/o acreditacions amb relació a les diferents accions formatives previstes. D'altra banda, les administracions locals i les dels consells insulars, sense perjudici de les competències pròpies del govern, podran elaborar i desenvolupar plans territorials per a l'educació permanent dels adults del seu àmbit territorial, seguint sempre les directrius dictades pels òrgans de coordinació general i assessorament. A tal efecte es creen: d'una banda, la Comissió d'Educació i Formació Permanent, amb l'objecte de coordinar i interrelacionar les actuacions que en aquesta matèria hagin de dur a terme les diferents conselleries; i, per l'altra, com a òrgan assessor, consultiu, de participació i cooperació entre les diferents administracions públiques i agents econòmics i socials més representatius implicats en l'educació i formació permanents dels adults, es crea el Consell de l'Educació i Formació Permanent de Persones Adultes. Per saber específicament quines són les funcions d'aquests nous òrgans, vegeu els articles 18 i 19 de la Llei.

- 1) Programes d'ensenyament per adquirir, actualitzar, completar o ampliar l'educació bàsica i per facilitar l'obtenció de titulacions que possibilitin l'accés al món laboral i als diferents nivells educatius: a) destinats a l'educació secundària no obligatòria; b) dedicats a la formació professional específica de grau mitjà i superior; i, c) que facilitin l'accés als ensenyaments propis de l'educació postobligatòria, l'accés a la universitat, i l'obtenció de titulacions i acreditacions que possibilitin l'accés al món laboral²⁰. A més, la formació bàsica i els batxillerats estaran dissenyats de manera que, realitzant part dels seus mòduls, també serveixin per preparar les proves d'accés a cicles formatius de grau mitjà, superior i a la universitat.
- 2) Programes destinats als Batxillerats i a la Formació Professional. Aquests programes comptaran amb una oferta específica i organitzada d'acord amb les característiques dels adults.
- 3) Formació adreçada a l'accés a la universitat de persones majors de 25 anys, a partir de matèries comunes i optatives.
- 4) Formació adreçada a l'accés a cicles formatius de grau mitjà i de grau superior.
- 5) Programes de formació ocupacional i contínua que facilitin la inserció, l'actualització, la promoció laboral o l'adaptabilitat als canvis del sistema productiu.
- 6) Programes per promoure el coneixement de la llengua catalana i la cultura pròpia en tots els seus aspectes.

2.3. Centres, personal docent i modalitat no presencial

2.3.1. Classes de centres i ensenyaments²¹

Els centres d'adults en els quals es desenvoluparan els programes d'educació d'adults, es classifiquen de la següent manera:

- 1) Centres específics d'educació d'adults: són els que estan exclusivament o prioritàriament destinats al desenvolupament dels programes formatius.
- 2) Centres públics específics d'educació d'adults: són els de titularitat del govern, dels consells insulars, entitats locals i altres institucions públiques.
- 3) Centres privats específics d'educació d'adults: són els de titularitat de persones físiques o jurídiques privades.

²⁰ El Consell Escolar de les Illes Balears, a l'esmentat Informe número 02/2005, recomanava afegir el següent text: "Les persones majors de 25 anys comptaran amb una oferta de formació bàsica a partir de matèries comunes i optatives. Per a aquestes persones les matèries optatives podran comprendre fins al 50 % de la durada d'aquest tipus de formació".

²¹ Article 20 a 23.

L'organització i la metodologia dels ensenyaments es basaran en l'autoaprenentatge de forma progressiva, en funció de les seves experiències, del seu temps lliure disponible per a la formació i de les seves necessitats i interessos. Els programes d'ensenyament que permetin adquirir i actualitzar l'educació bàsica d'adults s'impartiran exclusivament en centres i amb actuacions específics per a l'educació d'adults²². Els programes que facilitin l'obtenció de titulacions dels ensenyaments bàsics, de batxillerat i formació professional específica s'impartiran en centres específics i en centres ordinaris, tots ells amb la prèvia autorització de l'administració educativa²³. La impartició en centres ordinaris permetrà la continuïtat i la renovació de les experiències ja autoritzades i, en cas que disposin d'instal·lacions de formació professional que pel seu cost no es puguin duplicar en un territori determinat, possibilitarà la seva participació com a actuacions de la xarxa de centres públics. Els centres d'educació d'adults també podran impartir els programes d'ensenyaments no formals i informals prevists a la llei²⁴.

2.3.2. Personal docent i formació del professorat²⁵

El personal formador que participi en l'educació d'adults ha de posseir la titulació o capacitat adient als ensenyaments que imparteixi i als requisits establerts. En particular, el professorat que imparteixi ensenyaments que condueixin a titulacions acadèmiques o professionals, han d'estar en possessió de les titulacions i els requisits establerts per la legislació estatal vigent per impartir aquests ensenyaments. D'altra banda, es facilitarà el desenvolupament de plans de formació adreçats al personal docent que els permetin adaptar, actualitzar i mantenir la seva qualificació professional. Els esmentats plans tendran present la singularitat i especificitat de l'educació d'adults i han de preveure la formació inicial i la contínua, presencial i a distància²⁶.

Els centres d'educació d'adults han de tenir la plantilla de professors, orientadors i agents de desenvolupament local que es determini, que, en tot cas, ha de serà suficient per portar a terme els programes educatius i exercir la funció tutorial individualitzada, tot comptant amb els especialistes necessaris per tal d'atendre adequadament les persones o els col·lectius amb dificultats d'accés a les activitats educatives i formatives, amb necessitats especials, en situació de risc, exclusió o marginació, així com els emigrants i les minories culturals²⁷. També hi pot haver personal que no pertanyi a la plantilla del centre, contractat a través de convenis amb institucions o entitats privades per a col·laborar i cooperar en la impartició de programes formatius específics.

²² El Consell Escolar de les Illes Balears, a l'esmentat Informe número 02/2005, recomanava la següent redacció: "Els programes d'ensenyament que permetin adquirir i actualitzar l'educació bàsica de persones adultes en els nivells d'alfabetització i consolidació, s'impartiran exclusivament en centres i amb actuacions específiques per a l'educació d'adults".

²³ El Consell Escolar de les Illes Balears, a l'esmentat Informe número 02/2005, recomanava la següent redacció: "Els programes que facilitin l'obtenció de titulacions dels ensenyaments bàsics, de batxillerat i formació professional específica s'impartiran preferentment en centres específics i, excepcionalment, en centres ordinaris, tots ells amb la prèvia autorització de l'administració educativa".

²⁴ Els ensenyaments no formals i informals i el reconeixement de l'experiència social i laboral donaran crèdits per a la formació bàsica, els batxillerats i la formació professional específica en les condicions que la Conselleria d'Educació estableixi.

²⁵ Articles 24 i 25.

²⁶ El Consell Escolar de les Illes Balears, a l'esmentat Informe número 02/2005, recomanava la següent redacció: "Per impartir docència a centres d'Educació i Formació de Persones Adultes serà requisit necessari comptar amb una formació inicial específica adequada i mantenir una actualització permanent. Per això, l'Administració Educativa elaborarà un Pla de Formació per al professorat d'aquest àmbit, amb caràcter obligatori per al professorat estable. En tot cas, tot el professorat participarà a activitats de formació, que contemplaran la formació inicial i la contínua, la presencial i la a distància, i es desenvoluparan en horari i condicions favorables a aquest".

²⁷ El Consell Escolar de les Illes Balears, a l'esmentat Informe número 02/2005, recomanava la següent redacció: "Els centres d'educació d'adults del Govern de la comunitat autònoma comptaran amb la plantilla que es determini i que permeti l'organització de tutories personalitzades".

2.3.3. Educació i formació no presencial²⁸

Es prestarà especial atenció al desenvolupament de l'educació d'adults en la modalitat no presencial, per tal d'evitar que la llunyania geogràfica, la insularitat o les diverses circumstàncies personals, socials i laborals dificultin la igualtat d'oportunitats en l'accés a la formació. Conseqüentment, es potenciarà que els centres públics desenvolupin programes d'educació i formació no presencial i s'afavorirà l'actuació de centres especialitzats. En el compliment d'aquest objectiu es potenciarà la intervenció dels serveis que tinguin responsabilitat en la implantació de les tecnologies de la informació i la comunicació a les nostres illes. També es fomentarà una oferta d'educació i formació en la modalitat no presencial, adaptada a les característiques i els interessos dels adults i encaminada a facilitar l'accés als ensenyaments no universitaris i als no formals²⁹. D'altra banda, s'elaboraran plans, en els quals es podrà tenir present la col·laboració social, que permetran la dotació de mitjans econòmics, humans i tècnics necessaris per al desenvolupament d'aquests ensenyaments a través dels centres autoritzats. Aquests hauran de facilitar l'adquisició de les capacitats bàsiques i d'autoaprenentatge que afavoreixin l'aprenentatge permanent, com també la generalització i l'ús educatiu de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

Com ja hem dit, a les nostres illes es fa feina en educació d'adults des de fa molts anys, i en el següent apartat intentarem donar una visió estadística de l'evolució que ha tingut en el període 2000-2006.

3. EVOLUCIÓ DE L'EDUCACIÓ D'ADULTS A LES NOSTRES ILLES: APROXIMACIÓ ESTADÍSTICA

Les dades que presentarem es refereixen a l'educació escolar pública, és a dir, la directament dependent de la Conselleria d'Educació. S'hi inclouen: 1) els ensenyaments que condueixen a una titulació oficial no universitària (ensenyament bàsic, batxillerat i formació professional específica); 2) els ensenyaments que s'orienten a la preparació de proves lliures establertes per als adults i les proves d'accés a altres ensenyaments; i, 3) els ensenyaments de la llengua castellana per a immigrants i els de la llengua catalana adreçada tant als immigrants com a la preparació de les proves de la Conselleria d'Educació (Reciclatge de la Junta Avaluadora de Català).

3.1. Centres educatius³⁰

Actualment cal distingir els centres específics d'educació d'adults (CEPA) i els instituts d'educació secundària que imparteixen educació d'adults (IES). El curs 2005-2006 hi havia un total de 21 centres, 13 CEPA³¹ i 8 IES, distribuïts geogràficament de la següent manera:

²⁸ Article 26.

²⁹ Els ensenyaments d'idiomes, en la modalitat a distància, s'impartiran, preferentment, a les escoles oficials d'idiomes; excepcionalment podran autoritzar-se en centres específics d'educació d'adults.

³⁰ Respecte als centres d'adults disposam de dades referides al període 2000-2006, diversificada per illes.

- CEPA: CEPA Alcúdia (Mallorca), CEPA Mancomunitat des Raiguer (Mallorca), CEPA Calvià (Mallorca), CEPA Francesc de Borja Moll (Mallorca), CEPA Llevant (Mallorca), CEPA Lluçmajor (Mallorca), CEPA Camp Rodó (Mallorca), CEPA La Balanguera (Mallorca), CEPA Son Canals (Mallorca), CEPA Mancomunitat des Pla de Mallorca (Mallorca), CEPA Ciutadella (Menorca), CEPA Joan Mir i Mir (Menorca) i CEPA Pitiüses (Eivissa)³².
- IES: IES Antoni Maura (Mallorca), IES Aurora Picornell (Mallorca), IES Damià Huguet (Mallorca), IES Mossèn Alcover (Mallorca), IES Llorenç Garcies i Font (Mallorca), IES Ramon Llull (Mallorca), IES Santa Maria d'Eivissa (Eivissa) i IES Joan Ramis i Ramis (Menorca).

Els ensenyaments que s'imparteixen en aquests centres són els següents³³:

- *Ensenyaments inicials d'educació bàsica* (alfabetització i consolidació). Es dirigeixen, fonamentalment, als adults que no dominen les tècniques instrumentals elementals.
- *Educació secundària per a persones adultes* (presencial i distància). Poden ser cursats per adults majors de 18 anys o que compleixin aquesta edat dins l'any natural en què efectuin la seva matrícula, sempre que acreditin determinats requisits acadèmics o superin una valoració inicial. A més a més, els poden cursar en la modalitat a distància aquelles persones, majors de 16 anys i menors de 18, que, a causa de circumstàncies excepcionals, no puguin seguir-les en règim presencial.
- *Batxillerat per a persones adultes (distància i nocturn)*. Poden ser cursats, als centres ordinaris, per adults sempre que tinguin el títol de Graduat en Educació Secundària. A més també s'organitzen proves perquè els adults majors de 23 anys puguin obtenir el Títol de Batxiller. També es disposa d'una oferta ampliada en la modalitat a distància i en règim nocturn, a la qual es poden incorporar els adults majors de 18 anys i els majors de 16 que acreditin trobar-se en determinades situacions que els impedeixin seguir els estudis en el règim ordinari.
- *Cicles formatius de graus mitjà i superior* (presencial i nocturn); i *Altres ensenyaments de formació professional* (ensenyaments tecnicoprofessionals en aules taller, certificats de professionalitat i inserció laboral). Els ensenyaments tecnicoprofessionals en aules taller tenen com a finalitat millorar la formació i qualificació professional de totes les persones treballadores o en situació de desocupació. La Formació Professional Específica té com a finalitat la preparació dels alumnes per a l'activitat en un camp professional concret. Les persones adultes poden cursar la Formació Professional Específica als centres docents ordinaris sempre que tinguin la titulació requerida. Així mateix, s'estableix una oferta educativa en la modalitat a distància en els centres autoritzats per impartir aquests ensenyaments.
- *Preparació Graduat Educació Secundària*. La normativa vigent regula l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària mitjançant la superació d'una prova per a majors de 18 anys es valoren les capacitats generals pròpies de l'Educació Bàsica per a adults.

³¹ A més, també s'ha de tenir present l'existència d'aules d'educació permanent d'adults que funcionen integrades en centres d'educació d'adults i que, per tant, es comptabilitzen com a unitats estructurals dels respectius CEPA. Així, el curs 2005-2006 hi havia 7 aules: Aula Andratx (Mallorca), Aula Artà (Mallorca), Aula Felanitx (Mallorca), Aula Son Servera (Mallorca), Aula Ferreries (Menorca), Aula Sant Antoni (Eivissa) i Aula Santa Eulàlia (Eivissa).

³² L'any 2005 es crea el CEPA Centre Penitenciari (Decret 102/2005, del dia 7 d'octubre, BOIB número 157, del dia 20 d'octubre de 2005), que es posa en funcionament el curs 2005-2006. El CEPA Centre Penitenciari té una extensió a Eivissa. Cal dir que aquest centre d'adults havia funcionat fins aleshores com a aula d'educació permanent d'adults integrada en el CEPA Camp Rodó. El curs 2005-2006 hi participaren 74 alumnes als Ensenyaments Inicials i 70 a l'educació secundària.

³³ No necessàriament s'imparteixen tots aquests ensenyaments a tots els centres. L'oferta més extesa als CEPA és: Ensenyaments inicials d'educació bàsica, Educació secundària presencial, Preparació proves majors de 25 anys, Castellà per a immigrants, Català, Preparació accés cicles formatius. Per la seva banda, l'oferta més extesa als IES és: Batxillerat (distància i nocturn) i Educació secundària per a adults (presencial i distància). D'altra banda, cal dir que si bé els centres d'adults també ofereixen idiomes estrangers, en aquest treball no es compten com a estudis escolars, pel fet de considerar-los més propis de l'Escola Oficial d'Idiomes.

- *Preparació proves majors de 25 anys* (accés UIB). La normativa vigent també estableix que les persones adultes majors de 25 anys puguin ingressar a la UIB sense necessitat de cap titulació, sempre que superin una prova específica organitzada per la mateixa UIB; els continguts concrets per a cada convocatòria també els estableix la UIB.
- *Preparació accés cicles formatius* (grau mitjà i grau superior)³⁴. La normativa vigent també estableix per a la Formació Professional Específica un mecanisme que permet l'accés als adults que no compleixen els requisits acadèmics, després de la superació d'una prova específica.
- *Llengua castellana per a immigrants*. Ensenyaments adreçats als immigrants i que s'estructuren en dos nivells: el primer nivell s'adreça a aquells adults que no tenen cap competència lingüística en castellà i que necessiten les eines bàsiques de comunicació; el segon nivell permet perfeccionar l'ús de la llengua.

Llengua catalana. Preparació per a les proves de Català de la Conselleria d'Educació i Cultura (Reciclatge). També, de manera específica, s'ofereix català per a immigrants.

Una visió global de l'evolució dels centres d'adults al llarg del període 2000-2006 la podem observar a continuació (Quadre 1)³⁵:

QUADRE 1. EVOLUCIÓ CENTRES 2000-2005			
CURS	CEPA	IES	TOTAL
2000-2001	13 (MA:10, ME:2; EI:1)*	3 (MA:2, ME:0; EI:1)	16 (MA:12, ME:2; EI:2)
%	81,25% (MA:62,50%; MEN:12,50%; EI:6,25%)	18,75% (MA:12,50%, MEN:0%; EI:6,25%)	100% (MA:75%, MEN:12,50%; EI:12,50%)
2001-2002	13 (MA:10, ME:2; EI:1)	3 (MA:2, ME:0; EI:1)	16 (MA:12, ME:2; EI:2)
%	81,25% (MA:62,50%; MEN:12,50%; EI:6,25%)	18,75% (MA:12,50%, MEN:0%; EI:6,25%)	100% (MA:75%, MEN:12,50%; EI:12,50%)
2002-2003	13 (MA:10, ME:2; EI:1)	4 (MA:2, ME:1; EI:1)	17 (MA:12, ME:3; EI:2)

Continua

³⁴ El Decret 33/2001, de 23 de febrer, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de formació professional específica a les Illes Balears (BOIB núm. 28, de 3 de març), especifica: 1) que la Conselleria afavorirà les actuacions que facilitin la preparació de proves per a l'accés de persones adultes a cicles formatius; 2) els centres educatius per a persones adultes podran oferir ensenyaments de formació professional específica, d'acord amb les particularitats de l'alumnat i amb la normativa que regula aquests ensenyaments; i, 3) en cas que l'acció formativa es realitzi en la modalitat d'educació a distància, el tractament metodològic s'adaptarà a les peculiars característiques d'aquesta modalitat i, en especial, a la formació de les persones adultes. D'altra banda, la Resolució del conseller d'Educació i Cultura de 14 de maig de 2001, per la qual es regula l'admissió i el procediment de matrícula, pel torn d'accés amb requisits acadèmics, de l'alumnat en els cicles formatius de grau superior de formació professional específica que s'imparteixen en la modalitat d'ensenyaments presencials en els centres educatius de les Illes Balears (BOIB núm. 82 de 9 de juliol), especifica que: 1) el percentatge de reserva de places per a alumnes que hi accedeixen a través del torn d'accés mitjançant prova és, amb caràcter general, el 20% del total de les places que s'ofereixen en un cicle; 2) en els cicles formatius que s'imparteixen en centres per a persones adultes el percentatge de reserva de plaça per a les persones adultes que hi accedeixen pel torn d'accés mitjançant prova és del 40% de les places que s'ofereixen.

³⁵ Totes les taules i els gràfics que es presenten al treball son d'elaboració pròpia a partir de les dades subministrades per la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears (Direcció General de Planificació i Centres Educatius) i pel Ministeri d'Educació (<http://www.mec.es/mecd/jsp/plantilla.jsp?id=311&area=estadisticas>).

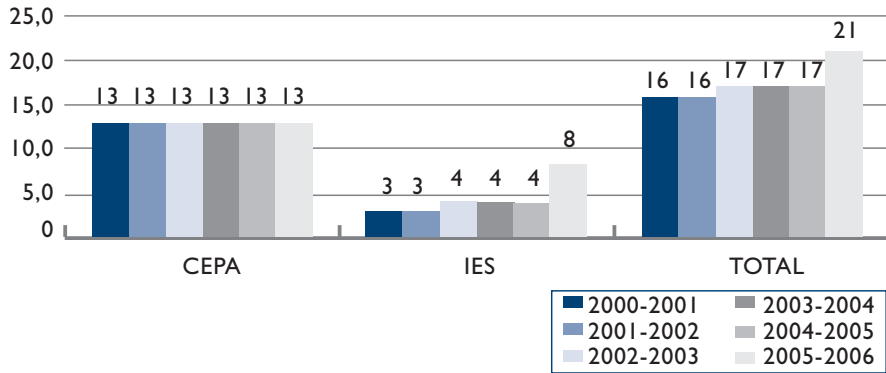
CURS	CEPA	IES	TOTAL
%	76,50% (MA:58,80%; MEN:11,80%; EI:5,90%)	23,50% (MA:11,80%, MEN:5,85%; EI:5,85%)	100% (MA:70,60%, MEN:17,65%; EI:11,75%)
2003-2004	13 (MA:10, ME:2; EI:1)	4 (MA:2, ME:1; EI:1)	17 (MA:12, ME:3; EI:2)
%	76,50% (MA:58,80%; MEN:11,80%; EI:5,90%)	23,50% (MA:11,80%, MEN:5,85%; EI:5,85%)	100% (MA:70,60%, MEN:17,65%; EI:11,75%)
2004-2005	13 (MA:10, ME:2; EI:1)	4 (MA:2, ME:1; EI:1)	17 (MA:12, ME:3; EI:2)
%	76,50% (MA:58,80%; MEN:11,80%; EI:5,90%)	23,50% (MA:11,80%, MEN:5,85%; EI:5,85%)	100% (MA:70,60%, MEN:17,65%; EI:11,75%)
2005-2006	13 (MA:10, ME:2; EI:1)	8 (MA:6, ME:1; EI:1)	21 (MA:16, ME:3; EI:2)
%	61,90% (MA:47,60%; MEN:9,50%; EI:4,80%)	38,10% (MA:28,50%; MEN:4,80%; EI:4,80%)	100% (MA:76,10%; MEN:14,30%; EI:9,60%)
% Variació	0% (MA:0%, MEN:0%; EI:0%)	166,66% (MA:200%, MEN:100% EI:0%)	31,25% (MA:33,33%, MEN:50%; EI:0%)

*Centres de Mallorca (MA), Menorca (ME) i Eivissa (EI).

Els CEPA es creen l'any 1999 i comencen a impartir ensenyaments segons la nova estructura i ordenació de la LOGSE el curs 1999-2000³⁶. La seva evolució ha estat la següent (Gràfic 1): el curs 2000-2001 hi havia 16 centres, que han passat als 21 del curs 2005-2006. Aquesta evolució, desglossada per tipus de centres, ha estat la següent: pel que fa als CEPA, el curs 2000-2001 hi havia 13 centres, xifra aquesta que no ha sofert cap mena de variació a dia d'avui; pel que fa als IES que imparteixen educació d'adults, el curs 2000-2001 eren 3, el curs 2002-2003 se n'hi afegí 1 més, i el curs 2005-2006 se n'hi afegiren 4 més, amb la qual cosa el curs 2005-2006 n'hi havia un total de 8. La distribució dels CEPA per illes no ha experimentat cap mena de variació des del curs 2000-2001: 10 a Mallorca, 2 a Menorca i 1 a Eivissa. Respecte als IES, l'any 2000-2001 n'hi havia 2 a Mallorca, 0 a Menorca i 1 a Eivissa; el curs 2002-2003 se n'hi afegí 1 a Menorca, i el curs 2005-2006 se n'hi afegiren 4 a Mallorca, amb la qual cosa el curs 2005-2006 n'hi havia un total de 6 a Mallorca, 1 a Menorca i 1 a Eivissa. Globalment podem dir que Mallorca és l'illa que més es beneficia de l'oferta educativa de centres d'educació d'adults, tant a nivell de centres CEPA com d'IES.

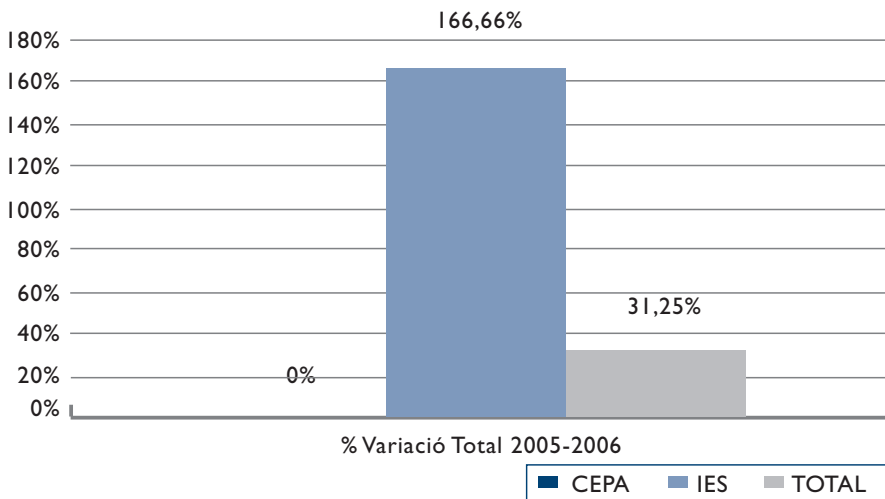
³⁶ El Decret 58/1999, de 28 de maig 1999, suprimirà les aules d'educació permanent de persones adultes que es regien per la Llei General d'Educació de 1970 i crearà els actuals CEPA, els quals entraran en funcionament el curs 1999-2000 a partir de l'Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports, de dia 14 de juny, per la qual s'autoritzen distints centres docents públics d'educació de persones adultes a impartir els ensenyaments que condueixen a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària. D'altra banda, l'Ordre ministerial de 7 de juliol de 1994 regularà la implantació anticipada dels ensenyaments de l'educació secundària per a les persones adultes (BOE de 30 de juliol de 1994). A l'últim, el curs 1999-2000 hi havia 5 CEPA i 1 IES.

GRÀFIC 1. EVOLUCIÓ CENTRES 2000-2006

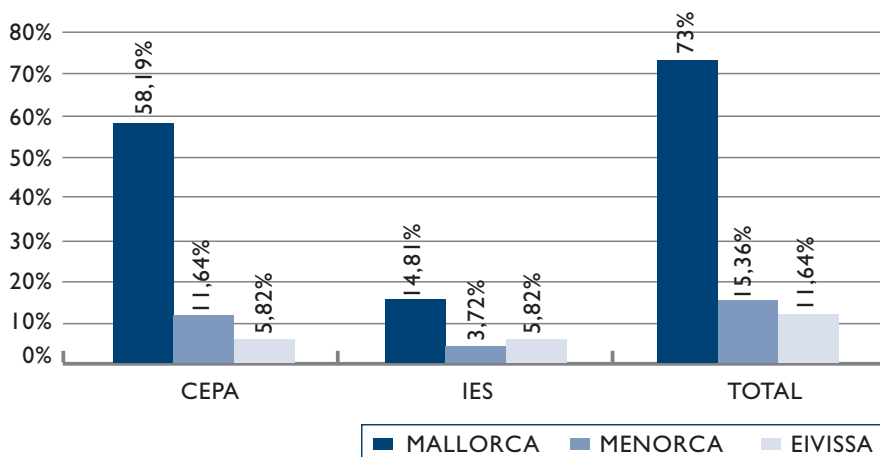
Com podem veure, la variació percentual del total de centres d'adults (Gràfic 2) el curs 2005-2006 respecte al curs 2000-2001 (base 100) és del 31,25%, a causa de l'increment del 166,66% que experimenten els IES, com a conseqüència, fonamentalment, dels 4 nous instituts que s'hi afegeixen el 2005-2006. Si aquestes dades es transfereixen a nivell de les Illes: Mallorca presenta una variació global total del 33,33%, Menorca del 50%, mentre que Eivissa no experimenta cap mena de variació. La variació que experimenten els IES per illes seria la següent: Mallorca 200%, Menorca 100% i Eivissa 0%. Aquest increment en els IES serà una conseqüència directa de tenir, sobretot a Mallorca, una població adulta en disposició de cursar estudis corresponents a l'educació bàsica obligatòria i postobligatòria, la qual cosa provocà que l'any 2002 es regulàs l'ordenació i l'organització de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat per a adults en la modalitat a distància.

GRÀFIC 2. VARIACIÓ CENTRES 2005-2006 RESPECTE 2000-2001

Tot i l'important augment dels IES el curs 2005-2006, el pes específic dels centres al llarg del període de 2000-2006 recau sobre els CEPA, amb una mitjana de centres del 75,65%, mentre que els IES suposen sols una mitjana del 24,35%. L'explicació la podem trobar en el fet que en aquest període de temps la prioritat ha estat facilitar que les persones adultes de les Illes Balears disposassin d'un sistema formatiu per poder completar la seva educació bàsica, des de l'alfabetització fins a l'obtenció del Graduat en Educació Secundària, titulació bàsica de l'actual sistema educatiu. Sols quan aquesta educació bàsica s'hagi consolidat, l'oferta d'Educació Secundària Postobligatòria anirà creixent, i, consegüentment, tal com hem pogut observar l'any 2005-2006, el nombre d'instituts també anirà creixent per donar una resposta adequada a la nova demanda. Els anteriors càlculs es reparteixen per illes de la següent manera (Gràfic 3): pel que fa als CEPA, Mallorca assumeix el 58,19%, Menorca el 11,64% i Eivissa el 5,82%; mentre que en els IES, Mallorca suposa el 14,81%, Menorca el 3,72% i Eivissa el 5,82%. Com veiem, en la computació final Mallorca suposa un 73%, Menorca un 15,36% i Eivissa un 11,64%.

GRÀFIC 3. PERCENTATGE CENTRES PER ILLES 2000-2006

3.2. Professorat³⁷

En el professorat que imparteix ensenyaments per a adults cal distingir: d'una banda, els professors que pertanyen al cos de mestres i professors que pertanyen al cos de professors d'ensenyament

³⁷ Respecte al professorat d'adults, disposem de dades referides al període 2000-2006, diversificades per tipus de centres. Comptabilitzant, únicament i exclusivament, el professorat dependent de la Conselleria d'Educació. No s'hi inclou, per tant, altre professorat que imparteix classes mitjançant diferents convenis (per exemple, entre ajuntaments i la Conselleria). Les dades que presentem en aquest apartat són estimacions elaborades a partir de les dades absolutes de professorat aportades per la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears i pel Ministeri d'Educació, i la pertinent revisió de les resolucions del conseller d'Educació i Cultura, corresponents al període 2000-2006, sobre les plantilles del cos de mestres dels centres públics d'educació de persones adultes, dels que imparteixen el primer cicle d'educació secundària obligatòria, així com les que fan referència a les plantilles dels cossos de professors d'ensenyament secundari i de professors tècnics de formació professional. Així, el procediment seguit per elaborar el Quadre 2 ha estat el següent: les dades (absolutes) que apareixen en la columna *Total* provenen de la Conselleria d'Educació i del Ministeri d'Educació. Les dades que apareixen a les columnes *CEPA*, provenen de la revisió de les corresponents resolucions del conseller d'Educació i Cultura, on apareixen les plantilles orgàniques. Les dades que apareixen a la columna *IES* són el resultat de restar al valor de la columna *Total* els valors de la columna *CEPA*. D'altra banda, cal dir que el professorat *CEPA* es dedica exclusivament a l'educació d'adults, mentre que el professorat *IES* ho compagina amb altres ensenyaments.

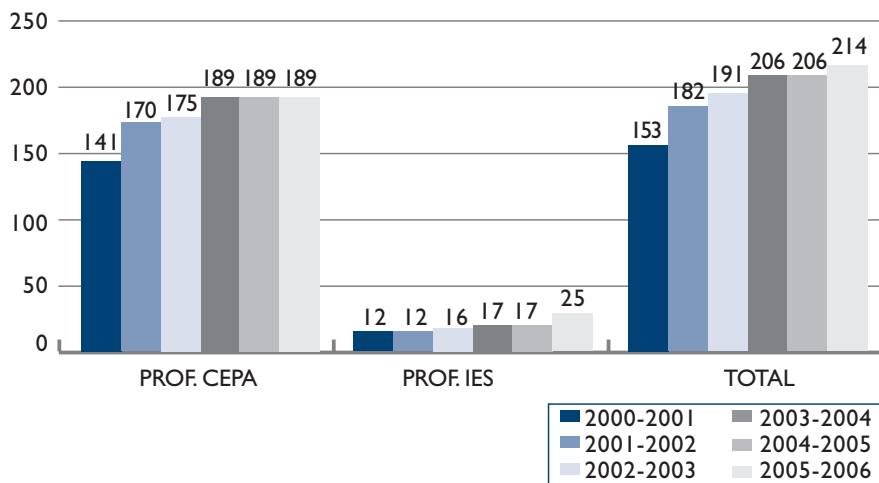
secundari i que estan, ambdós, destinats a centres específics d'educació d'adults (columna CEPA); i, d'altra banda, la resta de professorat, destinat a instituts d'educació secundària (columna IES).

Una visió global de l'evolució dels professorat d'adults al llarg del període 2000-2006 la podem observar a continuació (Quadre 2):

QUADRE 2. EVOLUCIÓ PROFESSORAT PER CENTRES 2000-2006			
Curs	CEPA	IES	Total
2000-2001	141	12	153
%	92,16%	7,84%	100%
2001-2002	170	12	182
%	93,40%	6,60%	100%
2002-2003	175	16	191
%	91,62%	8,38%	100%
2003-2004	189	17	206
%	91,75%	8,25%	100%
2004-2005	189	17	206
%	91,75%	8,25%	100%
2005-2006	189	25	214
%	88,32%	11,68%	100%
% Variació	34,04%	108,33%	39,87%

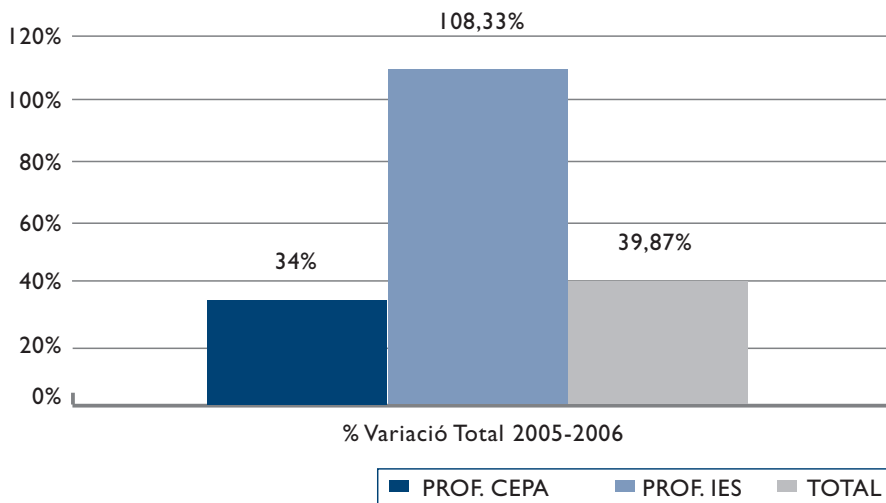
El primer que es pot constatar (Gràfic 4) és un progressiu i moderat augment del professorat total, ja que hem passat dels 153 professors que hi havia el curs 2000-2001 als 214 del curs 2005-2006, cosa que significa un increment de 61 professors. Aquest increment d'un curs a l'altre és irregular: el 2001-2002, 29 professors (CEPA, 29 professors/IES, 0 professors); el 2002-2003, 9 professors (CEPA, 5 professors/IES, 4 professors); el 2003-2004, 15 professors (CEPA, 14 professors/IES, 1 professors); el 2004-2005, 0 professors (CEPA, 0 professors/IES, 0 professors); i, el 2005-2006, 8 professors (CEPA, 0 professors/IES, 8 professors). Així, el curs 2000-2001 hi havia 153 professors (CEPA, 141 professors/IES, 12 professors), el curs 2001-2002 n'hi havia 182 (CEPA, 170 professors/IES, 12 professors), el curs 2002-2003 n'hi havia 191 (CEPA, 175 professors/IES, 16 professors), el curs 2003-2004 n'hi havia 206 (CEPA, 189 professors/IES, 17 professors), el curs 2004-2005 n'hi havia 206 (CEPA, 189 professors/IES, 17 professors), i el curs 2005-2006 n'hi havia 214 (CEPA, 189 professors/IES, 25 professors). Com es pot veure, el major nombre de professionals es concentren en els centres CEPA, cosa lògica si pensam que ofereixen un major nombre d'ensenyaments als adults, a més de ser més centres els que es dediquen a impartir-los.

GRÀFIC 4. EVOLUCIÓ DEL PROFESSORAT PER TIPUS DE CENTRE 2000-2006

La variació percentual del total (Gràfic 5) de professorat d'adults el curs 2005-2006 respecte a 2000-2001 (base 100) és del 39,87%. Aquest creixement percentual per tipologia de centre és del 34,04% per al professorat de CEPA i del 108,33% per a la resta de professorat englobat a IES. La variació percentual ens diu que al llarg del període 2000-2006 s'ha donat un moderat però relativament constant increment del nombre de professors en ambdós tipus de centre. La variació més significativa es produeix el curs 2001-2002, perquè serà el curs en què els centres d'adults CEPA comencen a desenvolupar de forma més intensiva la seva feina en aplicació del calendari previst en la nova ordenació del sistema educatiu, així com de l'adaptació de l'educació secundària a les necessitats i els interessos de les persones adultes³⁸. D'altra banda, el curs 2005-2006 és un curs ja de consolidació del professorat CEPA i de progressiu augment del professorat IES com a conseqüència de l'increment de centres IES que ofereixen una major oferta d'educació bàsica i postobligatòria. Precisament per això, les variacions en els darrers cursos són inexistents als CEPA i mínima als IES. Pel que fa al pes específic al llarg del període 2000-2006, aquest recau sobre el professorat de CEPA amb una mitjana del 91,50%, mentre que el professorat d'IES assumeix un pes del 8,50%. Aquesta proporció s'ha mantingut, amb petites diferències, més o menys invariable, amb una diferència màxima del 86,80% el curs acadèmic 2001-2002 i una diferència mínima el curs 2005-2006 del 76,64%.

³⁸ Vegeu en aquest aspecte les ordres del conseller d'Educació i Cultura, de 17 de maig de 2000 i de 26 d'abril de 2002, per les quals s'autoritza la implantació d'ensenyances en centres públics d'educació secundària i d'educació de persones adultes. Vegeu, també, el Reial decret 173/1998, el Reial decret 1700/1991, el Reial decret 676/1993 i l'Ordre ministerial de 12 de gener de 1993.

GRÀFIC 5. VARIACIÓ CENTRES 2004-2005 RESPECTE 2000-2001

3.3. Alumnat³⁹

Classificam l'alumnat pel tipus d'ensenyament escolar que realitza:

- **E.I.:** Ensenyaments Inicials d'educació bàsica (alfabetització i consolidació).
- **ESPA:** Educació secundària per a persones adultes (presencial i distància).
- **BAT:** Batxillerat per a persones adultes (distància i nocturn).
- **CF:** Cicles formatius de graus mitjà i superior (presencial i nocturn).
- **ALT. FP:** Altres ensenyaments de formació professional (ensenyaments tecnicprofessionals en aules taller, certificats de professionalitat i inserció laboral).
- **PROV. GESO:** Preparació Graduat Educació Secundària.
- **PROV. UIB:** Preparació proves majors de 25 anys (accés UIB).
- **PROV. C.F.:** Preparació accés cicles formatius (grau mitjà i grau superior).
- **CAS.:** Llengua castellana per a immigrants.
- **CAT.:** Llengua catalana.

³⁹ Respecte a l'alumnat d'adults, disposem de dades referides al període 2000-2006, diversificades per tipus d'ensenyaments. No obstant això, cal aclarir que ens manquen les dades d'un centre CEPA, per al qual hem realitzat una estimació basada en les xifres del curs 2004-2005, incrementant-les en la mitjana de creixement que ha tingut al llarg del període 2000-2005.

Una visió global de l'evolució de l'alumnat d'adults al llarg del període 2000-2006 la podem observar a continuació (Quadre 3):

QUADRE 3. EVOLUCIÓ ALUMNAT PER TIPUS D'ENSENYAMENT 2000-2005											
Curs	El.	Espa.	Bat.	Prov. Geso	Prov. UIB	Cas.	Cat.	Prov. CF	C.F.	Alt. FP	Total
2000-2001	626	2.261*	834**	0	268	1.001	1.271	1.205***	0	112	7.578
%	8,3%	29,8%	11%	0%	3,5%	13,2%	16,8%	15,9%	0%	1,5%	100%
2001-2002	709	2.822*	799	0	347	1.039	2.062	1.335***	0	123	9.236
%	7,7%	30,5%	8,7%	0%	3,7%	11,3%	22,3%	14,5%	0%	1,3%	100%
2002-2003	707	2.344	896	29	309	1.192	2.844	403	237	88	9.049
%	7,8%	25,9%	10%	0,3%	3,4%	13,2%	31,4%	4,4%	2,6%	1%	100%
2003-2004	764	2.788	1.087	133	349	1.102	1.893	482	309	144	9.051
%	8,4%	30,9%	12%	1,5%	3,8%	12,2%	20,9%	5,3%	3,4%	1,6%	100%
2004-2005	752	3.088	1.188	82	344	1.077	1.880	616	186	114	9.327
%	8,1%	33,2%	12,7%	0,9%	3,7%	11,5%	20,1%	6,6%	2%	1,2%	100%
2005-2006	650	3.177	1.286	160	370	1.303	1.904	653	250	116	9.869
%	6,6%	32,2%	13,1%	1,6%	3,7%	13,2%	19,3%	6,6%	2,5%	1,2%	100%
% Variació	3,8%	40,5%	54,2%	100%	38%	20,1%	49,8%	-45,8%	100%	-3,5%	30,23%

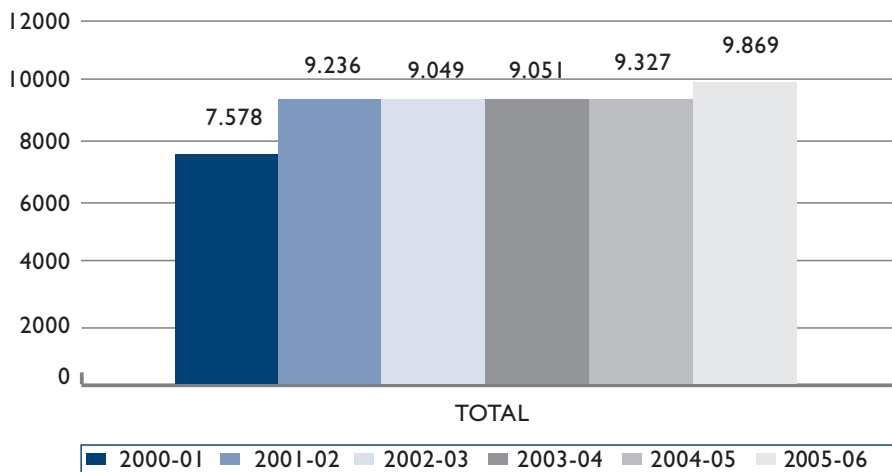
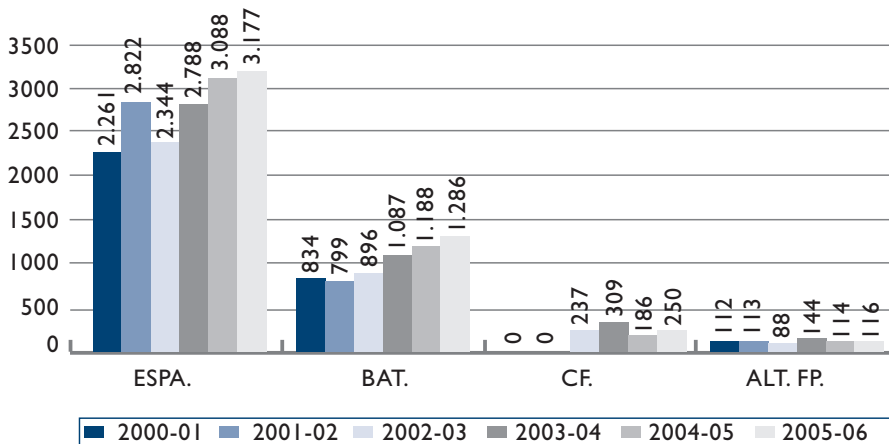
* Inclou els alumnes que segueixen estudis per a l'obtenció de l'antic Graduat Escolar.

** Inclou els alumnes que segueixen estudis dels antics BUP i COU.

*** Inclou els alumnes que segueixen estudis per a la preparació de proves no escolaritzades de l'antiga formació professional

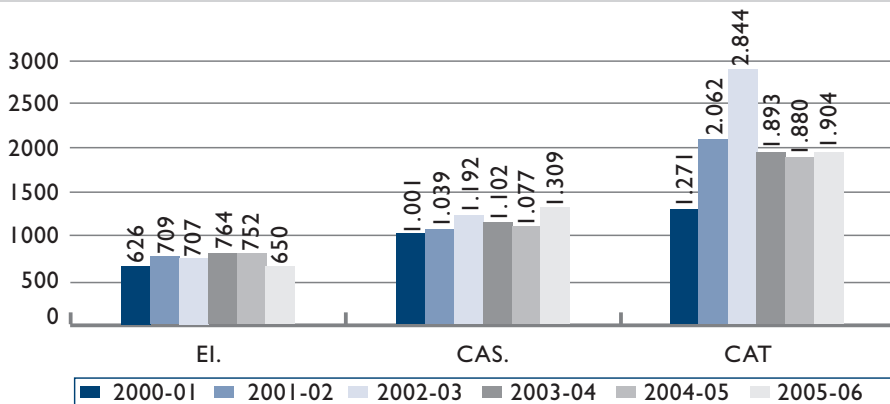
El primer que podem observar (Gràfic 6) és un creixement important el curs 2001-2002: 9.236 alumnes, és a dir, 1.658 més que el curs anterior. Aquest creixement és conseqüència, sobretot, de l'augment de l'alumnat que assisteix als ensenyaments de català, però també dels alumnes d'Educació Secundària per a Adults, tendència que es mantindrà en els següents cursos, sobretot en el cas de l'Educació Secundària. A partir d'aquí, i després d'una petita recessió el curs 2002-2003, el creixement ha estat progressiu, si bé de forma moderada, fins a arribar al màxim aconseguint el curs 2005-2006: 9.869 alumnes.

Entre els estudis que condueixen a una titulació oficial (Gràfic 7), l'Educació Secundària per a Adults serà, com hem anticipat abans, la que experimentarà un major creixement, perquè passa del 2.261 alumnes del curs 2000-2001 als 3.177 del curs 2005-2006. Per la seva banda, el Batxillerat serà el segon ensenyament amb un major creixement, si bé a molta distància de l'Educació Secundària: passarem de 834 el curs 2000-2001 als 1.286 del curs 2005-2006. Els ensenyaments que experimenten un menor creixement són els de la formació professional: dels 112 alumnes el curs 2000-2001 passarem als 366 del curs 2005-2006 (comptabilitzant conjuntament la formació professional específica i els ensenyaments en aules taller).

GRÀFIC 6. EVOLUCIÓ ALUMNAT EN DADES ABSOLUTES**GRÀFIC 7. EVOLUCIÓ ALUMNAT PER TIPUS D'ENSENYAMENTS: CONDUENTS A UNA TITULACIÓ OFICIAL**

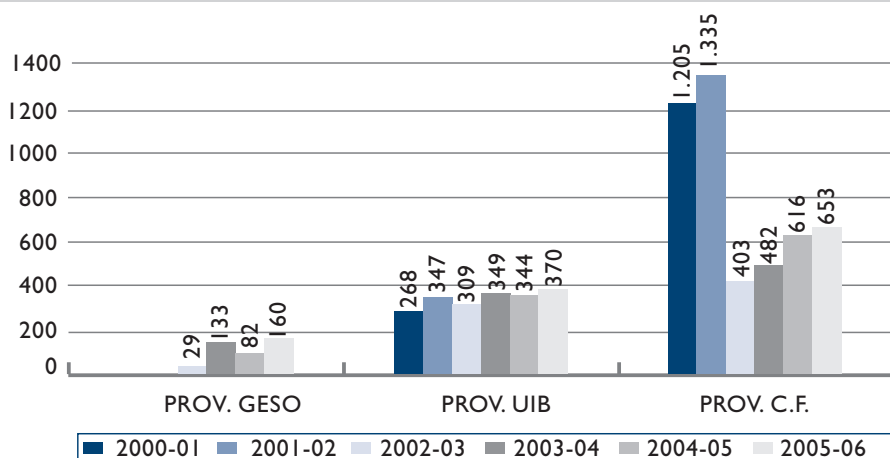
Entre els estudis que no condueixen a una titulació oficial (Gràfic 8), els ensenyaments de català seran els que tenen un major seguiment, ja que passen dels 1.271 alumnes el curs 2000-2001 als 1.904 del curs 2005-2006, amb una punta màxima el curs 2002-2003 en què s'arriba als 2.844 alumnes. En segon lloc es troben els ensenyaments de llengua castellana per a immigrants, que des del curs 2000-2001 han experimentat, amb petites regressions, un augment relativament moderat: passam dels 1.001 del curs 2000-2001 als 1.303 del curs 2005-2006. A l'últim, trobam els Ensenyaments Inicials, que llevat els cursos 2005-2006, en què han sofert una petita disminució, també han experimentat un creixement relativament moderat: passam dels 626 del curs 2000-2001 als 650 del curs 2005-2006, amb una punta màxima el curs 2003-2004 de 764 alumnes.

GRÀFIC 8. EVOLUCIÓ ALUMNAT PER TIPUS D'ENSENYAMENTS: NO CONDUENTS A UNA TITULACIÓ OFICIAL

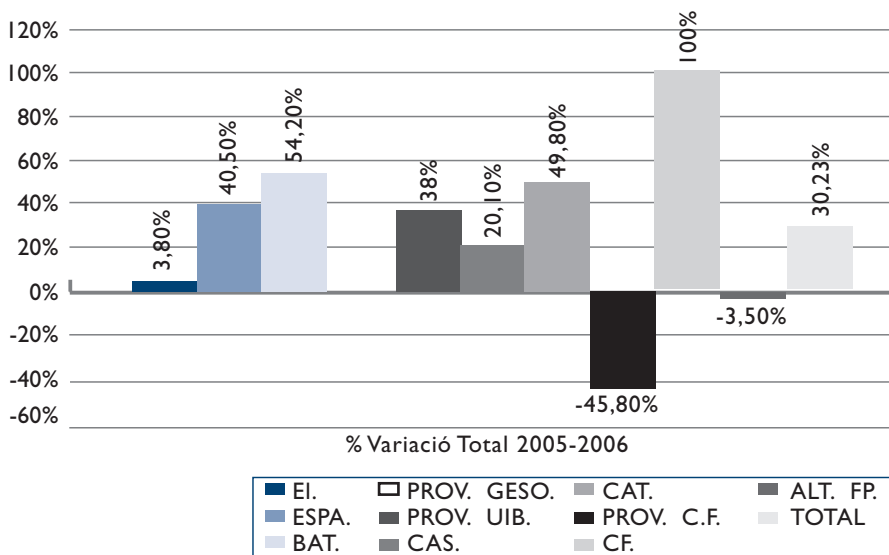
Entre els ensenyaments preparatoris per a proves específiques (Gràfic 9), les proves per accedir als cicles formatius de la Formació Professional Específica són els més importants, si bé és difícil fer-ne un seguiment evolutiu, ja que les dades dels cursos 2000-2001 i 2001-2002 inclouen els alumnes que segueixen estudis per a la preparació de proves no escolaritzades de l'antiga Formació Professional. Així, passam dels 1.205 alumnes del curs 2000-2001 als 663 del curs 2005-2006. A partir del curs 2002-2003, en què s'inclouen només alumnes que es preparen per accedir als cicles formatius de la LOGSE, el creixement és continu fins a arribar a la punta màxima de 653 el curs 2005-2006. En segon lloc trobam les proves per a majors de 25 anys preparatòries per accedir a la Universitat, que, amb petites fluctuacions, experimenten un creixement moderat i pràcticament estabilitzat: el curs 2000-2001 hi havia 268 alumnes, que passen a 370 el curs 2005-2006. A l'últim, trobam les proves preparatòries per obtenir el títol de Graduat en Educació Secundària, les quals s'inicien el curs 2002-2003 amb 29 alumnes, que passaran a 160 el curs 2005-2006.

GRÀFIC 9. EVOLUCIÓ ALUMNAT PER TIPUS D'ENSENYAMENTS: PROVES PREPARATÒRIES

La variació total és molt important, ja que representa un creixement del 30,23%. Aquest creixement, no obstant això, és desigual per tipus d'ensenyaments (Gràfic 10); així, experimenten creixement els següents ensenyaments: 3,80% els Ensenyaments Inicials, 40,50% l'Educació Secundària per a Adults, 54,20% el Batxillerat, 38% les Proves per a majors de 25 anys, 20,10% el castellà per a immigrants, 49,80% el català, 100% per als Cicles Formatius. D'altra banda, experimenten un decreixement els següents ensenyaments: Proves d'accés als Cicles Formatius, un 45,80%, i els altres ensenyaments professionals de la LGE, un 3,50%. No comptabilitzam la variació experimentada per les Proves per al Graduat en Educació Secundària, ja que s'implanten el curs 2002-2003 i, per tant, no es poden comparar amb la resta d'ensenyaments.

**GRÀFIC 10. VARIACIÓ ALUMNAT PERTIPUS D'ENSENYAMENTS
2005-2006 RESPECTE 2000-2001**

3.4. Alumnat estranger

La població immigrant, fruit dels darrers fluxos migratoris (d'altres comunitats autònomes i de l'estranger), també ha tingut una incidència important en l'educació d'adults. D'acord amb les xifres facilitades per l'INE (2003-2005), la població total de la CAIB l'any 2003 pujava a 947.361 habitants, mentre que l'any 2005 puja fins a 980.472, de manera que es produeix un increment de 33.111 habitants, és a dir, un increment del 3,50%, dels quals 15.490 són estrangers, amb la qual cosa les Illes Balears presenten el major percentatge de població estrangera de l'Estat espanyol: 15,80%, gairebé el doble de la mitjana estatal, 8,40%. Aquest fet suposa, entre altres coses, que els últims anys l'alumnat estranger, igual que ha passat amb la resta d'ensenyaments del nostre sistema educatiu, s'hagi incorporat de manera important als ensenyaments d'adults.

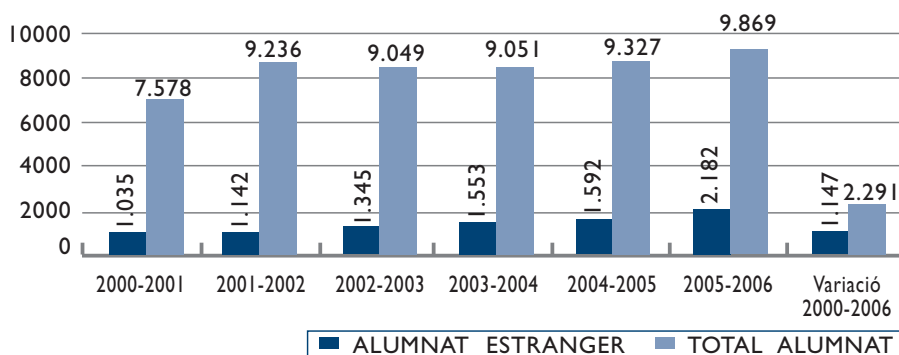
Una visió global de l'evolució d'aquest alumnat al llarg del període 2000-2006 la podem observar a continuació (Quadre 4):

QUADRE 4. EVOLUCIÓ ALUMNAT ESTRANGER 2000-2006

Curs	Total Alumnat Estranger	Percentatge Aalumnat Estranger	Total Alumnat
2000-2001	1.035	13,65%	7.578
2001-2002	1.142	12,36%	9.236
2002-2003	1.345	14,86%	9.049
2003-2004	1.553	17,15%	9.051
2004-2005	1.595	17,10%	9.327
2005-2006	2.182	22,10%	9.869
% Variació	110,80%		30,23%

El primer que podem observar (Gràfic 11) és un progressiu creixement des del curs 2000-2001, creixement que s'accelera a partir del curs 2002-2003 i arriba a una punta màxima el curs 2005-2006. Així, el curs 2000-2001 tenim 1.035 alumnes sobre un total d'alumnat d'adults de 7.578; el curs 2001-2002 tenim 1.142 alumnes sobre un total de 9.236; el curs 2002-2003 tenim 1.345 alumnes sobre un total de 9.049; el curs 2003-2004 tenim 1.553 alumnes sobre un total de 9.051; el curs 2004-2005 tenim 1.595 alumnes sobre un total de 9.327; i el curs 2005-2006 tenim 2.182 alumnes sobre un total de 9.869. És a dir, que l'alumnat estranger s'ha duplicat en aquests sis darrers cursos acadèmics: al curs 2005-2006 hi havia 1.147 alumnes més que al curs 2000-2001, la qual cosa significa que l'alumnat estranger suposa el 50% del creixement total absolut que experimenta l'alumnat d'adults: 1.147 alumnes estrangers de 2.291 en què varia el nombre total d'alumnes. D'aquesta manera, el percentatge d'alumnat estranger sobre el total d'alumnes d'adults suposaria: el curs 2000-2001 el 13,65%, el curs 2001-2002 el 12,36%, el curs 2002-2003 el 14,86%, el curs 2003-2004 el 17,15%, el curs 2004-2005 el 17,10%, i, el curs 2005-2006 el 22,10%. Per tant, el curs 2005-2006, de cada 4,5 alumnes d'adults, 1 és immigrant. Així, enfront del 30,23% de variació experimentada per l'alumnat d'adults en el període 2000-2006, l'alumnat estranger ha experimentat una variació del 110,80%, cosa que vol dir que de cada 2 nous alumnes d'adults el curs 2005-2006 respecte al curs 2000-2001, 1 és estranger.

GRÀFIC 11. EVOLUCIÓ ALUMNAT ESTRANGER 2000-2006

D'altra banda, cal dir que l'alumnat estranger es matricula, majoritàriament, als ensenyaments de llengua castellana per a immigrants, i són, a molta distància, els Ensenyaments Inicials d'educació bàsica els segons en nombre de matrícula. Així, per exemple, el curs acadèmic 2003-2004, últim curs del qual disposam de dades desglossades, dels 1.553 alumnes estrangers, 1.059 estaven matriculats als ensenyaments de llengua castellana per a immigrants, 395 als Ensenyaments Inicials d'educació bàsica, 96 als ensenyaments d'educació secundària per a adults i sols 3 a altres ensenyaments professionals (LGE). A l'últim, els països que més alumnes aporten a l'educació d'adults són el Regne Unit, Alemanya, el Marroc, Argentina, Colòmbia, l'Equador i la Xina⁴⁰.

4. ALGUNES REFLEXIONS A TALL DE SÍNTESI

A les nostres illes s'acaba d'aprovar la llei d'educació d'adults (2006), que defineix el model d'educació per aquestes persones; llei que es desenvoluparà en els propers anys i caldrà, per tant, esperar el seu desenvolupament per tal de poder fer una anàlisi més exhaustiva de la mateixa. No obstant això, a les Illes fa molts anys que es treballa en aquesta matèria; sembla, per tant, que el camí ja està marcat i el que s'haurà de fer en els propers anys, en aplicació i desenvolupament de la llei, serà millorar alguns aspectes i aprofundir sobre uns altres. Sobre la realitat actual es poden fer algunes reflexions que poden servir com a punt de referència per al futur:

- Pel que fa als centres educatius⁴¹:

Si analitzam les dades de l'oferta educativa per tipus de centre, podem veure que en els centres CEPA l'oferta reglada d'ensenyaments és àmplia i ofertada de manera general per quasi tots els centres. El curs 2005-2006, per exemple, tots els centres CEPA oferien entre un 85 i un 95% dels ensenyaments reglats. Evidentment, l'objectiu hauria de ser arribar al 100% en els propers anys. D'altra banda, cal dir que la Formació Professional Específica de grau mitjà no s'ofereix específicament per a adults, sinó que s'han de matricular tot seguint els mateixos criteris que la resta d'alumnes, si bé segons la normativa vigent es fa una reserva als centres CEPA del 40% del total de les places que s'ofereixen de manera general en un cicle per als alumnes que hi accedeixen mitjançant prova. Pel que fa als centres IES, hem de dir que la seva oferta educativa és molt més limitada que la dels centres CEPA, ja que es limita a l'Educació Secundària per a Adults (presencial i a distància) i el Batxillerat (a distància i nocturn). La Formació Professional Específica, igual que passa als centres CEPA, no s'ofereix específicament per a adults, sinó que s'han de matricular tot seguint els mateixos criteris que la resta d'alumnes, si bé tenen una

⁴⁰ Manquen les dades d'un CEPA i no tenim prou elements per realitzar cap mena d'estimació aproximativa. A continuació reflectim, dit això, els països que aporten més d'una vintena d'alumnes el curs 2005-2006: Regne Unit, 379; Alemanya, 335; Marroc, 258; Argentina, 141; Colòmbia, 120; Equador, 82; Xina, 73; França, 57; Brasil, 55; Itàlia, 43; Bolívia, 31; Uruguai, 31; Perú, 29; Ucraïna, 29; Romania, 28; Bulgària, 27; Rep. Dominicana, 26; Senegal, 25; Cuba, 24; Filipines, 22; Rússia, 21.

⁴¹ Respecte als centres educatius, també cal destacar que n'hi ha molts, en particular els CEPA, que estan habilitats a edificis antics que no reuneixen les condicions més òptimes per al desenvolupament d'activitats formatives. A més, caldria dotar-los de millors recursos materials, en particular de les noves tecnologies de la informació i la comunicació. D'altra banda, és imprescindible obrir els centres d'adults a l'entorn com a centres de recursos educatius, d'oci i d'intercanvi i manifestació de tota activitat cultural dels ciutadans que convisquin en el mateix entorn. Així mateix, han de ser nuclis de difusió i acostament a la cultura pròpia de les nostres illes, a la d'Espanya, Europa i altres països.

reserva del 20% del total de les places que s'ofereixen de manera general en un cicle per als alumnes que hi accedeixen mitjançant prova. D'altra banda, no tots els ensenyaments són ofertats per tots els IES: així, el curs 2005-2006, 3 centres oferien l'Educació Secundària per a Adults; 2, l'Educació Secundària per a Adults a distància; 3, el Batxillerat a distància; i 2 el Batxillerat nocturn. A més, sols 2 centres oferien al mateix temps dos tipus diferents d'ensenyaments: l'Educació Secundària per a Adults a distància i el Batxillerat a distància. Per tant, sembla que els propers anys s'haurà de fer una oferta més àmplia i variada.

Pel que fa a l'evolució dels centres CEPA, des del curs acadèmic 2000-2001 no han experimentat cap mena de creixement i, a més, es concentren, bàsicament, a Mallorca, que compta amb 10 centres, mentre que Menorca en té 2 i Eivissa sols 1. Sembla, per tant, que el nombre resulta insuficient, sobretot a les illes menors, i més si tenim present el nombre d'immigrants que a poc a poc s'incorporen als ensenyaments de l'educació d'adults d'aquests centres específics: 2.113 alumnes el curs 2005-2006, xifra aquesta que, de seguir la mateixa tònica de creixement, anirà augmentant gradualment. Si prenem les dades del curs 2005-2006, dels 7.766 alumnes que acudien als CEPA, 3.003 eren de Menorca i Eivissa, és a dir, un 38,7% del total de l'alumnat, els quals disposaren només de tres centres educatius; o sigui, que les illes menors, que assumeixen una part importantíssima dels ensenyaments d'adults que s'imparteixen als CEPA, només tenen un 23,1% dels CEPA. És evident que la desproporció és manifesta i que, per tant, els propers anys s'haurà d'anar compensant aquesta situació. D'altra banda, si comparem el nombre dels nostres centres CEPA amb el d'altres comunitats autònomes, amb dades corresponents al curs 2004-2005, veurem, només a títol d'exemple, que Aragó, on hi havia una matrícula de 9.197 alumnes (nosaltres en teníem 7.766, sols 1.431 menys), tenia 39 centres específics; Astúries, amb una matrícula de sols 2.349 alumnes (nosaltres en teníem 5.417 més), tenia 10 centres específics; les Illes Canàries, que tenien una matrícula de 15.350 (quasi el doble que nosaltres), tenia 33 centres específics (20 més que nosaltres). Crec que les xifres no necessiten cap mena de comentari.

Una cosa semblant podem dir dels IES que imparteixen educació d'adults. És cert que el seu nombre, si bé lentament, ha anat creixent: hem passat dels 3 que hi havia el curs 2000-2001 als 8 que hi ha a dia d'avui. No obstant això, pensam que el seu nombre també és insuficient i que la seva distribució també és poc equilibrada, ja que dels 8 IES que actualment imparteixen ensenyaments d'adults, Mallorca en té 6, mentre que Menorca i Eivissa només en tenen 1, respectivament. Si prenem les dades del curs 2005-2006, dels 1.923 adults que acudien als IES, 473 eren de Menorca i Eivissa, és a dir, un 24,6% del total de l'alumnat, els quals disposaren només de dos IES; o sigui, que les illes menors, que assumeixen quasi una quarta part dels pes específic dels ensenyaments d'adults que s'imparteixen als IES, només tenen un 25% dels centres. Crec que aquí, si bé de manera no tan accentuada com en el cas dels CEPA, també s'haurà d'anar compensant aquesta situació els propers anys. D'altra banda, si comparem el nombre dels nostres IES amb els d'altres comunitats autònomes, amb dades corresponents al curs 2004-2005, veurem, per exemple, que Galícia, que tenia una matrícula de 5.618 alumnes (3.695 més que nosaltres), tenia 105 IES; Navarra, que tenia 316 alumnes (1.607 menys que nosaltres), tenia 16 IES; les Canàries, que tenien una matrícula de 8.613 (6.690 més que nosaltres), tenia 20 IES (12 més que nosaltres). En aquest cas, les xifres tampoc necessiten més comentaris.

A l'últim, globalment, i amb dades del curs 2004-2005, pel nombre de centres que imparteixen educació d'adults (CEPA/IES), la nostra comunitat autònoma es troba pràcticament a la coa de totes les comunitats, sols per davant de Ceuta i Melilla: Andalusia, 799 centres; Catalunya, 174 centres; Galícia, 114 centres; Comunitat de Madrid, 112 centres; Comunitat Valenciana, 84 centres; Castella i Lleó, 81 centres; Extremadura, 62 centres; Illes Canàries, 53 centres; País Basc, 46 centres; Aragó, 40 centres; Castella - la Manxa, 37 centres; Regió de Múrcia, 21 centres; Comunitat Foral de Navarra, 18 centres; Cantàbria, 18 centres; Illes Balears, 17 centres; Astúries, 10 centres; Lla Rioja, 7 centres; Ceuta, 2 centres; i, Melilla, 2 centres.

- Pel que fa al professorat⁴²:

La seva evolució ha estat moderadament ascendent: hem passat dels 153 (141 a CEPA, 12 a IES) del curs 2000-2001, als 214 (189 a CEPA, 25 a IES) del curs 2004-2005. Per tant, trobam un creixement relativament proporcional al nombre de centres educatius i unes plantilles que s'assemblen a les d'altres comunitats autònomes que es troben en una situació semblant a la nostra. En concret, amb dades absolutes del curs 2004-2005, les nostres illes es troben per sota de la mitjana, però per davant de comunitats com les de Múrcia, Navarra o Cantàbria, que disposen de més centres educatius que la nostra comunitat autònoma: Andalusia, 1.920 professors; Comunitat de Madrid, 1.109 professors; Catalunya, 1.038 professors; Comunitat Valenciana, 958 professors; Castella i Lleó, 678 professors; País Basc, 593 professors; Castella - la Manxa, 411 professors; Extremadura, 283 professors; Illes Canàries, 270 professors; Aragó, 262 professors; Illes Balears, 206 professors; Regió de Múrcia, 160 professors; Astúries, 130 professors; Comunitat Foral de Navarra, 61 professors; Cantàbria, 57 professors; la Rioja, 56 professors; Ceuta, 32 professors; i, Melilla, 27 professors. Així doncs, la dotació de professorat sembla correcta i adequada a les actuals necessitats formatives dels adults, almenys pel que fa al seu nombre. Evidentment, els propers anys aquestes plantilles s'hauran d'anar incrementant en la mateixa proporció que creixin els centres docents específics de CEPA o bé l'oferta educativa dels IES en funció del creixement de la matrícula d'alumnes.

- Pel que fa a l'alumnat⁴³:

L'increment d'alumnat d'adults en el període 2000-2006 ha estat important i significatiu: al curs 2005-2006 hem tingut 2.291 alumnes més que el curs 2000-2001, és a dir, un 30,23% de variació percentual (base 100). En dades absolutes tenim actualment 9.869 alumnes, dels quals 7.766 estan matriculats a centres CEPA i 1.923 a centres IES. En els centres CEPA hi ha una sèrie d'ensenyaments que s'han consolidat, però també n'hi ha d'altres amb els quals s'haurà de fer una feina important. Entre els ensenyaments consolidats es troba l'Educació Secundària per a

⁴² Algunes observacions fetes pel col·lectiu de professors, en particular, dels CEPA, es poden resumir en el fet que demanen una major estabilitat de les plantilles; solucionar el tema d'interinitats, així com el de les itineràncies; i, una major formació o especialització per atendre de manera correcta les necessitats específiques de l'alumnat adult.

⁴³ La distribució de l'alumnat dels centres d'adults per edat, per al curs 2005-2006, ha estat la següent (si bé no està desglossada i, per tant, inclou, a més dels ensenyaments reglats, els no reglats): 16 anys, 359 alumnes; 17 anys, 688 alumnes; 18 anys, 761 alumnes; 19 anys, 695 alumnes; 20 anys, 588 alumnes; 21 anys, 482 alumnes; 22 anys, 405 alumnes; 23 anys, 392 alumnes; 24 anys, 240 alumnes; 25-29 anys, 1.549 alumnes; 30-39 anys, 1.973 alumnes; 40-49 anys, 1.713 alumnes; 50-64 anys, 1.528 alumnes; més de 64 anys, 619 alumnes. D'altra banda, és important constatar que, segons el professorat consultat, l'absentisme és alt (no disposam de dades). No obstant això, els alumnes que hi acudeixen ho fan amb regularitat i seguint seriosament els estudis. Pel que fa a la convivència, no es destaquen incidències ni problemes de caire disciplinari.

Persones Adultes (ESPA), que compta amb la major matrícula: 2.540 alumnes a l'any 2005-2006, és a dir, el 32,70% del total de l'alumnat d'adults dels centres CEPA (quasi una tercera part). No obstant això, la realitat d'aquests ensenyaments a distància es podria millorar considerablement, perquè només hi ha una matrícula de 220 alumnes, és a dir, un 2,8% del total de l'alumnat CEPA o un 8,6% del total dels alumnes matriculats en els ensenyaments. A més, l'oferta nocturna d'aquests ensenyaments no existeix, la qual cosa s'hauria de tenir en compte d'igual manera com passa en el Batxillerat o la Formació Professional. La Llengua castellana per a immigrants també és un dels ensenyaments consolidats i que, vista l'evolució de la població immigrant, s'haurà d'anar incrementant de manera notable els propers anys. Ara bé, si volem realment desenvolupar una feina seriosa per tal d'integrar aquest col·lectiu dintre la nostra cultura, caldrà començar a donar una forta empenta als ensenyaments de la Llengua i Cultura catalana per a immigrants. També els Ensenyaments Inicials presenten una relativa consolidació, ja que se n'estabilitza el nombre des del curs 2000-2001: a dia d'avui tenim 650 alumnes, la qual cosa representa una variació percentual mínima del 3,8%. Tal volta, allà on més feina s'haurà de fer els propers anys, a més dels ensenyaments de la llengua i cultura catalana per a immigrants, tal com ja hem dit, serà a la Formació Professional Específica de grau mitjà i als ensenyaments que preparen les proves per accedir als diferents nivells educatius (cicles formatius, majors de 25 anys), així com a les proves que preparen per obtenir de manera lliure el títol de Graduat en Educació Secundària. Així, el curs 2005-2006 els alumnes matriculats a la Formació Específica de Grau Mitjà foren 250, és a dir, sols un 3,2% dels 7.766 alumnes dels centres CEPA; a més, la modalitat a distància, tot i ser una possibilitat prevista en l'actual normativa, és del tot inexistent, quan, per exemple, en comunitats autònomes com la d'Andalusia, Aragó, les Canàries, Cantàbria, Castella i Lleó, Castella - la Manxa, Extremadura, Madrid o, fins i tot, Ceuta, aquesta oferta ja està generalitzada. D'altra banda, als ensenyaments per a les proves d'accés als cicles formatius de grau mitjà sols tenim 116 alumnes, és a dir, tan sols un 1,5% del total, mentre que els alumnes dels ensenyaments per a les proves d'accés als cicles formatius de grau superior foren 537, o sigui, un 6,9%. Les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 anys també necessiten una forta empenta: 370 alumnes, que suposen 4,8% del total. A l'últim, els ensenyaments per obtenir de manera lliure el títol de Graduat en Educació Secundària han tingut 160 alumnes, la qual cosa significa tan sols un 2,1% del total. Per tant, de manera general, els ensenyaments preparatoris per a l'accés a altres ensenyaments i per a l'obtenció del Graduat en Educació Secundària hauran de rebre una atenció més acurada.

Pel que fa als centres IES, igual que passava amb els centres CEPA, aquí també tenim ensenyaments que es van consolidant i d'altres que hauran de menester més atenció. Així, amb dades del curs 2005-2006, el batxiller sembla el més consolidat, amb 1.286 alumnes: Batxiller a distància, 982; i, Batxiller nocturn, 304. L'Educació Secundària per a Adults també sembla consolidar-se, si bé a molta distància de les dades obtingudes als centres CEPA, 637 alumnes: Educació Secundària per a Adults presencial, 240; i, Educació Secundària per a Adults a distància, 397 (xifres, en ambdós ensenyaments, Batxiller i Educació Secundària, que no s'allunyen gaire de les de comunitats autònomes que tenen una matrícula total semblant a la de la nostra comunitat autònoma, si bé referides al curs 2004-2005). No obstant això, el que més crida l'atenció és el cas de la Formació Professional Específica de grau superior, que, tot i tenir, com ja hem dit, una reserva del 20% per als alumnes que hi accedeixen a través de la prova específica d'accés (a més, als centres CEPA el nombre d'alumnat matriculat en els ensenyaments per a les proves

d'accés als cicles de grau superior és relativament alt, 537 alumnes el darrer curs), té una matrícula inexistent: 0 alumnes el curs 2004-2005 (no disposam d'aquesta dada actualitzada per al curs 2005-2006). Si comparem amb altres comunitats autònomes, i amb dades del curs 2003-2004, per exemple, Aragó, amb una matrícula total absoluta semblant a la nostra, tenia una matrícula de 257 alumnes (162 a distància); i les Illes Canàries, amb el doble de matrícula que nosaltres (total i amb dades absolutes), tenien 1.645 matriculats (556 a distància). Per tant, s'haurà de plantejar seriosament què és el que succeeix en aquesta oferta concreta d'ensenyaments.